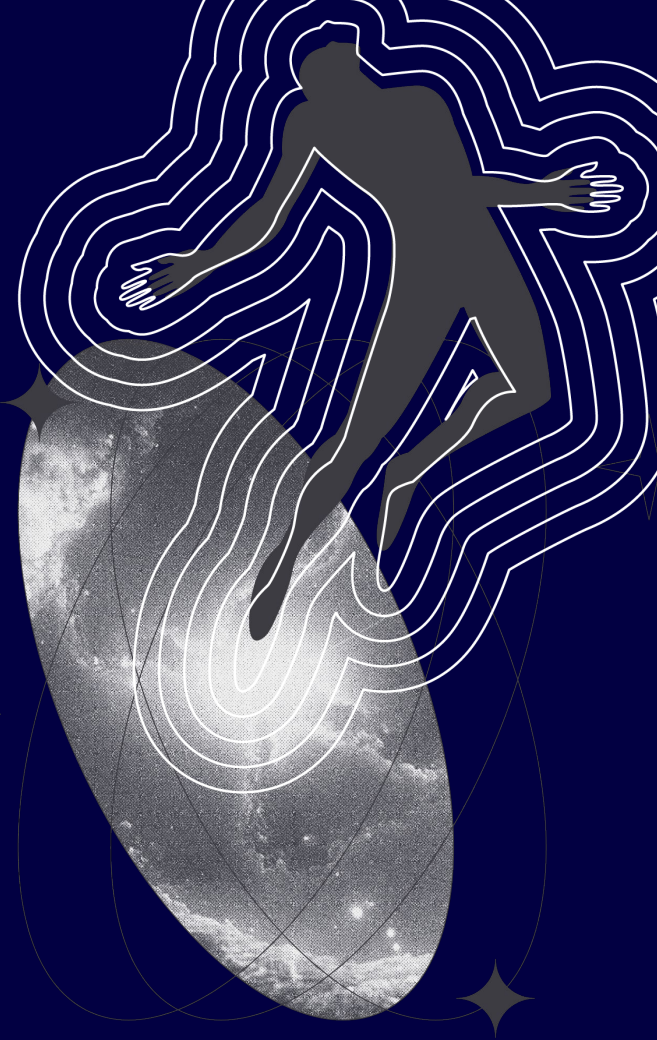
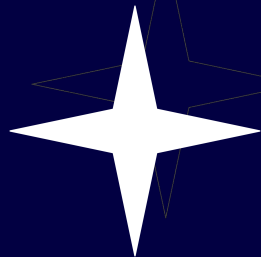
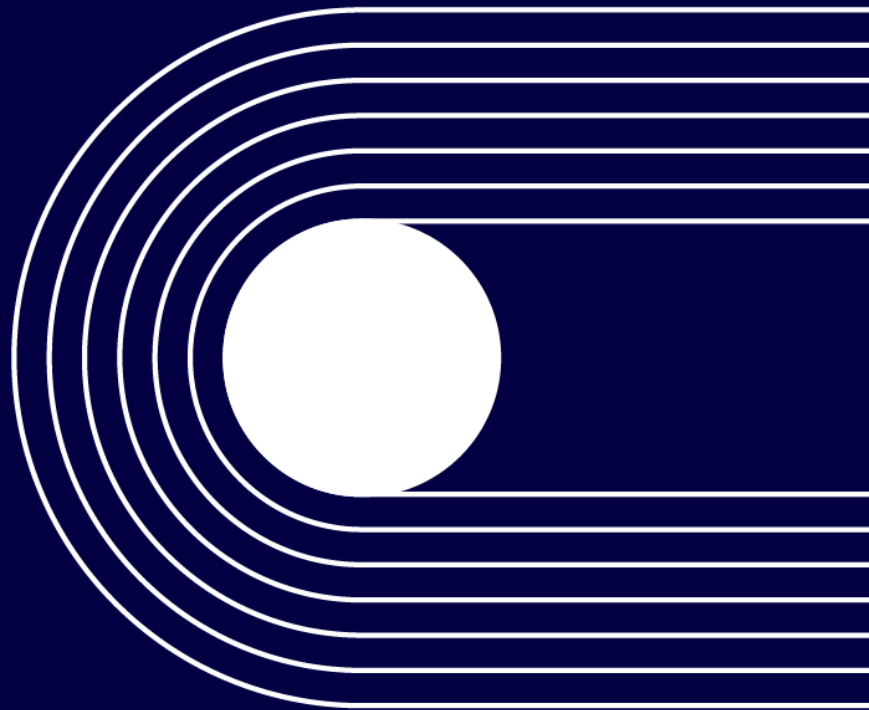

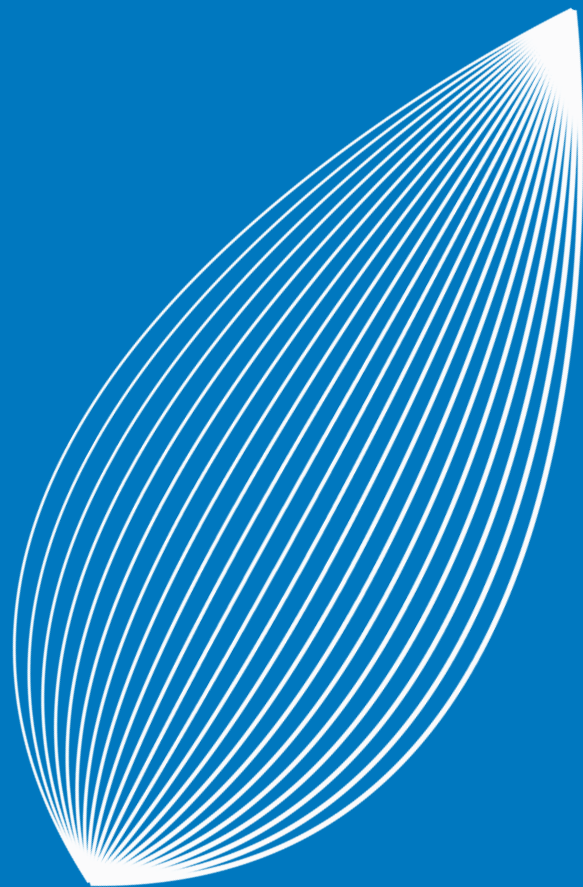
Future is Now

FORMOVANIE BUDÚCNOSTÍ S EURÓPSKOU MLÁDEŽOU

CESTA OBJAVOVANIA

The Future Is Now je projekt koordinovaný organizáciou [Youtwatch](#) (Slovensko), [BrusselAvenir](#) (Belgicko) a [Plurality University Network](#) (Francúzsko), ktorý podporila Európska únia.

Autori: Ellen Anthoni, Khushboo Balwani, Lilia Raikhline,
Daniel Kaplan, Chloé Luchs-Tassé, Alexandra Kurišová,
Alena Tomanová, Soňa Turanová

Grafická úprava: Maty Mihaľko

Jazyková korektúra a redakčná úprava: Petra Nagyvová

2024, Bratislava

Tento dokument je autorizovaný pod licenciou
Creative Commons 4.0.

ÚVOD

Predstavte si, že informácie z tohto dokumentu prijímate v roku 2050. Ako sa k vám dostávajú? Aké zariadenia sa používajú na prenos informácií? Aká je vaša poloha, keď tieto informácie získavate? Ako dlho vám asi potrvá, kým si prejdete celý dokument? Ako sa budete hydratovať, keď počas získavania informácií začnete byť smädní? Ako sa budete stravovať, keď začnete byť hladní? Kde budete? Kto každý bude okolo vás? Ako bude vyzeráť vaše okolie? Aké farby a textúry vás obklopujú? Cítite nejaké vône? Ako sa cítite pri tomto spôsobe prijímania informácií? Čo sa vám na tom páči? Čo vám na tom vadí?

Budúcnosť môže byť záhadný a abstraktný koncept, ale aj koncept plný predstavivosti a možností na posilnenie. Lepšie pochopenie toho, akú rolu hrá budúcnosť v tom, čo robíme a ako ju vnímame, nám môže pomôcť lepšie zvládať zmeny. UNESCO to nazýva **gramotnosť formovania budúcností**. Futures Literacy je vyvíjajúci sa súbor zručností a skúseností, ktoré sa väčšinou získavajú prostredníctvom kolektívnej činnosti a ktoré by si mal osvojiť každý.

Gramotnosť formovania budúcností je dôležitá pre celú spoločnosť, avšak v rámci tohto projektu sme pracovali s ľuďmi vo veku od 13 do 30 rokov.

Na základe vlastnej skúsenosti sme videli, ako gramotnosť formovania budúcností dokáže vybaviť mladých ľudí novými zručnosťami, myslením, schopnosťou formovať si vlastnú budúcnosť a prispievať k pozitívnym zmenám pre seba a spoločnosť. Gramotnými vo formovaní budúcností sa stávame prostredníctvom procesov kolektívnej inteligencie, kedy sa účastníci učia spoločne, chápu svoje pohľady a znovu sa prepájajú s históriou, kultúrou a životom, ktoré formujú ich nádeje a obavy.

Ak sa o gramotnosti formovania budúcností chcete dozvedieť viac, prečítajte si našu publikáciu s názvom [Čo je gramotnosť formovania budúcností \(Futures Literacy\)](#) a prečo je dôležitá pre mladých ľudí?

Zatiaľ čo dôležitosť gramotnosti formovania budúcností je čoraz viac uznávaná, na mladých ľudí sa zameriava len málo aktivít. Tri organizácie v rôznych podmienkach - Plurality University Network (Francúzsko), BrusselAVenir (Belgicko) a Youthwatch (Slovensko) - spojili svoju expertízu, aby vyvinuli vzdelávacie aktivity, ktoré majú vyplniť túto medzeru. Projekt podporil grantový program Európskej únie s názvom Erasmus+.

Ak chcete objaviť (a prípadne použiť) niektoré z metód, s ktorými sme experimentovali, stiahnite si publikáciu Gramotnosť formovania budúcností - metodická príručka.

Jedným z prístupov, s ktorým sme experimentovali, bolo kolektívne vytváranie príbehov o budúcnosti. Kreatívne obrazy alternatívnych budúcností otvárajú nové možnosti, spájajú ľudí okolo nových perspektív a spochybňujú dominantné naratívy o budúcnosti. Obzvlášť, keď sú tvorené hlasmi mladých ľudí, ktoré zvyčajne nepočujeme. Sú to užitočné nástroje pre transformáciu, podnecujú predstavivosť a diskusiu, a sú tiež zábavné, čo považujeme za dôležitú súčasť učenia sa.

Aktivity, na ktorých sa zúčastnilo takmer 200 mladých ľudí zo Slovenska a Belgicka, nám ukázali, ako súčasná generácia premýšľa o svojej a našej budúcnosti. V tejto publikácii zdieľame niektoré výstupy projektu The Futures Is Now. Najmä to, čo vytvorili účastníci a čo nám to prezrádza o ich nádeji, ambíciách a obavách. Rovnako zdieľame aj to, čo sme sa ako organizácie zapojené do projektu, v rámci celého procesu naučili.

Prosím, posadte sa a zapnite si bezpečnostný pás.

Čaká vás skutočné cestovanie v čase!

ČASŤ 1: OSEM PRÍBEHOV Z BUDÚCNOSTI

Objavte osem svetov a osem príbehov, ktoré vytvorili účastníci školení z Bruselu, Paríža a Popradu.

Brusel (Belgicko)

Klíkni a objavuj

The 20:40 Slessurb Šou
(video)

SkladbaBX2020
(hudba)

Zložka 2453-XDS, Kompilácia Centra Hijrat
(zine, magazín)

Samuelova cesta
(koláž)

Poprad (Slovensko)

Paríž (Francúzsko)

Munity je miesto, Mutiny je Rádio
(podcast)

Ako vzniklo C75XYZ
(video)

Anais, vyliečil nielen seba, ale aj celú planétu
(koláž)

Piati vyvolení
(kresba)

20:40 Slessurb Šou

Krajina pôvodu: Brusel. Médium: Video

Odkaz na video:

https://www.youtube.com/watch?v=APS_tj-x73U

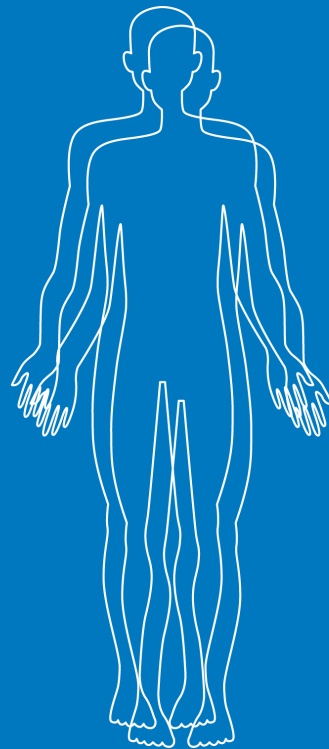
Ako sa Brusel stal Slessurb

Slessurb, a teda Brusel (Brussels napísaný v angličtine naopak), je možným scenárom budúcnosti tohto mesta, ktorý vznikol v dôsledku nadvlády technológií a minimálnej kontroly zo strany ľudí. Sociálna izolácia, dysfunkčnosť a apatia sú hlavnými charakteristikami, ktorými možno opísať toto belgické mesto a jeho obyvateľov. Závislosť na digitálnych nástrojoch a ich nadmerné používanie spôsobilo, že sa ľudia v analógovom svete zmenili na spoločensky a fyzicky - povedzme dosť neobratných.

Obyvatelia mesta Slessurb používajú akékoľvek dostupné online platformy na udržiavanie sociálnych kontaktov. Nestále vzťahy sa stali normou a nové zážitky vznikajú kombináciou najlepších prvkov fyzického a digitálneho sveta. Umelá inteligencia, vylepšená realita, technológie, ktoré môžeme nosiť či digitálne prostredie úplne zmenili spôsob, akým sa ľudia stretávajú, komunikujú, milujú a prijímajú veci okolo seba.

Nadmerné používanie technológií začalo deformovať ľudské telá. Niektorí ľudia majú zväčšené prsty alebo tzv. „motýlie ruky“ (nadmerné hýbanie zápästiami hore-dolu) v dôsledku prílišného skrolovania na obrazovke. Niektorí sa dokážu vyjadrovať len motivačnou rečou, zatiaľ čo iní majú neustále úsmev na tvári akoby pózovali pred kamerou. Mnohí vidia len na krátku vzdialenosť, nevedia nadviazať očný kontakt a iní takmer vôbec nehovoria, pretože im je pohodlnejšie písať správy alebo hrať hry. Krátka pozornosť je bežná a na uliciach možno vidieť zamrznutých ľudí, pretože im prestalo fungovať GPS.

Roboti rôznych veľkostí a tvarov sú všade. V meste nie je miesta, kde by neboli obrazovky. Kvôli nedostatku zdrojov obyvatelia mesta Slessurb vytvorili organické počítače a roboty, ktoré sa dokážu reprodukovať. Tieto stroje nahrádzajú mnohým potrebu spojenia a prinášajú Slessurbčanom skutočnú radosť. Práca je pre stroje, život zasa pre ľudí. Avšak bez technologickej podpory sa už ľudia nedokážu navzájom spojiť.

Slessurb Šou

Je júl 2040, keď šou podobná televíznemu programu s názvom „20:40 Slessurb Šou“ prenikne do všetkých zariadení a vysielala sa po celom meste. Šou predstavuje sériu udalostí a objektov, ktoré presahujú súčasné spoločenské nefunkčnosti. Aktéri hľadajú nové spôsoby, ako sa stretávať, socializovať a vytvárať spojenia. Účelom šou je spájať ľudí, búrať bariéry a vytvárať zdravšie prostredie pre spolužitie všetkých druhov.

Šou, ktorá je vytvorená Slessurbčanmi pre Slessurbčanov, ponúka obsah získaný prostredníctvom „blockchain“ technológie. Vyjadruje, o čo sa hacktivistickí obyvatelia mesta Slessurb snažia. Ekologicky uvedomelá šou je kolážou krátkych fragmentov prispôbených rozsahu pozornosti divákov. Je viacjazyčná a inkluzívna, pričom zahŕňa rôznorodosť vzťahov a funkčných podmienok. Diváci môžu počas šou interagovať, čo vytvára možnosti pre ich vzájomné spojenie.

Úseky šou sú rôzne - počnúc varením, ktoré obnovuje podzemné spoločné stolovanie v časoch, keď potravinársky priemysel prevzali 3D tlačiarne až po reklamu na Rehabilitátor reality. Ide o zariadenie, ktoré zachraňuje ľudí stratených v metaverze a vracia ich späť do reality. A nesmieme zabudnúť na zoznamku, ktorá oživuje spontánnosť vo svete založenom na algoritmickom hľadaní partnerov.

Účastníci: Mattia Petullà, Andrés Silva, Ilya Pringot, Lilia Raikhline, Annagrazia Graduato, Khushboo Balwani, Ellen Anthoni, Chloé Luchs, Romane Solé, Jafar Hejazi, Younes L'Mourabiti, Lina Manousogiannaki, Gustave Muhozi, Amine Haddaji, Justine Cappelle, Nandewa Turay, Vinicio Lucas, Mamadou Diallo, Luiza Botner, Flavie Torsiello, Tibo Vandeborre, Amine Bouarfa, Gabriela Hofman

Metodika a facilitácia školenia: Ellen Anthoni, Khushboo Balwani, Chloé Luchs

Scénografia: Jan Rymenants

Strih a postprodukcia: Mattia Petullà

Hudobný jingle: Dantel – Alexandros Lykouras

Hudba: Sound Synthesis – Margarida Albino

Grafický dizajn: Andrés Silva

Miesto a technická podpora: Zinnema

Animácie Habibi Habibi: Videohra „Everything“ od umelca Davida O'Reillyho

Témy, ktoré sa objavujú v tomto výstupe, zahŕňajú:

- **(H)aktivizmus:** príležitosti a výzvy, ktoré pútajú pozornosť a ovplyvňujú správanie ľudí závislých na digitálnych médiách.
- **Ekologicky šetrné médiá vytvárané formou crowdsourcingu:** produkcia médií s použitím recyklovaných a biologicky rozložiteľných materiálov, udržateľných zdrojov energie a vytvárané v kolektívnom a rovnocennom prístupe.
- **Fyzické a sociálne deformácie:** dôsledky trávenia veľkého množstva času vo virtuálnej realite alebo s digitálnymi zariadeniami, napríklad „motýlie ruky“, problémy so zrakom, sústredením a pod.
- **Nežiadané technológie:** zneužitie moci a/alebo trestné činy súvisiace s obchodovaním s psychografickými údajmi, hackovanie snov a mozgov, marketingová manipulácia.
- **Umelé produkovanie jedla verus prirodzená produkcia potravín:** jedlo ako nástroj na prepojenie medzi ľuďmi, ako aj spojenie s prírodou.
- **Mentálne problémy súvisiace s nadmerným používaním digitálnych technológií:** závislosť, osamelosť, úzkosť z reálneho sveta, odcudzenie od skutočného života a prírody.
- **Migráciu a integráciu:** vedomosti a zručnosti prinesené migrantmi (ľudskými alebo neľudskými, z tejto alebo iných planét a svetov).
- **Technológie uľahčujúce stretnutia:** vplyv zoznamovania sa na základe algoritmu, ktoré uprednostňuje podobnosť pred kompatibilitou; prepojenie s rodinnými príslušníkmi, ktorí sú ďaleko alebo už zomreli.
- **Internetovú kultúru:** súčasť kultúrneho dedičstva, napríklad múzeum meme.

SkladbaBX2030

Krajina pôvodu: Brusel. Médium: Hudba

Odkaz na skladbu:

<https://soundcloud.com/user-463612703-993589435/trackbx2035-maintenant>

Maintenant
Soleil...

Dans le brouillard
Y'a comme soleil
Ma lune j'ai vu son oeil
Nos yeux à nous, Bruxelles
Non je ne sais plus parler

Mes sentiments
Le coeur est bien
Moi dans Bruxelles
Oui, moi je suis toxique

Mes sentiments
Le coeur est bien, oui
La brume dans les yeux
Oui, moi je suis toxique

...

Teraz
Slnko...

V hmle
Je to ako slnečný svit
Môj mesiac, ja a jeho oko
Naše oči, Brusel
Nie, už viac neviem ako hovoriť

Moje pocity
Srdce je v poriadku
Ja v Bruseli
Áno, som toxický/á

Moje pocity
Srdce je v poriadku, áno
Hmla v očiach
Áno, som toxický/á

...

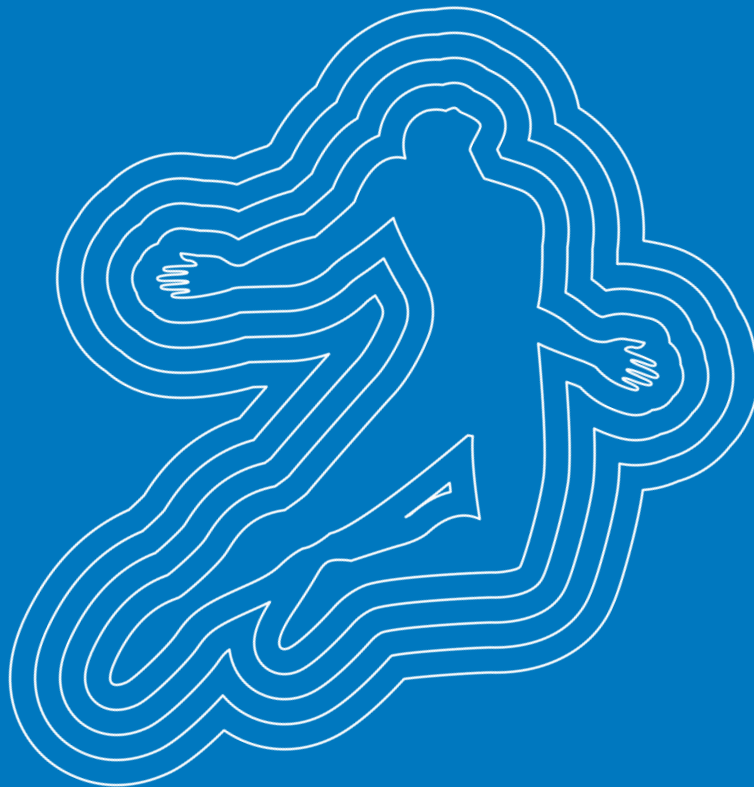
En 2035, la musique a évolué
Ouais, c'est plus comme avant
Tout le monde sur son smartphone
Addict aux réseaux

J'suis dans le turfu
Multiculture
Ou plusieurs cultures
Y'a d'la texture
Architecture

On a tourné la page
Ouais c'est plus comme avant
Le futur c'est maintenant
Y'a tout de suite le présent
J'étais déjà en avance
J'étais déjà dans les temps
Dans les temps

J'étais déjà dans les temps
J'étais déjà dans les temps
Déjà dans les temps
Déjà dans les temps
Déjà dans les temps
Déjà dans les temps

...

V roku 2035, hudba sa posunula
Áno, už to nie je ako predtým
Každý na svojom smartfóne
Závislí na sieťach

Som v budúcnosti
Multikultúra
Alebo viacero kultúr
Je tam štruktúra
Architektúra

Otočili sme stranu
Áno, už to nie je ako predtým
Budúcnosť je teraz
Prítomnosť je práve teraz
Bol(a) som už v predstihu
Bol(a) som už načas
V správny čas

Bol(a) som už načas
Bol(a) som už načas
V správny čas
V správny čas
V správny čas
V správny čas

...

Brusel, Hlavné mesto hudby

Rok 2035. Brusel bol vždy mekkou hudby v Európe a prichádzajúce politiky na sprístupnenie rôznych hudobných metód pomohli tento status iba posilniť. Hudobné nástroje sú teraz všade vo verejných priestoroch, podobne ako grily a športové vybavenie.

Vzhľadom na všadeprítomnosť technológií a závislosti na sociálnych sieťach sa hudba presadila ako prostriedok uzdravenia a znovupripojenia. Na jednej strane voči reálnemu svetu, na druhej strane voči ostatným občanom. Zohrala významnú úlohu v premenách našej spoločnosti.

Jedného dňa sa obyvatelia Bruselu začali spolu stretávať, aby počas nedeľných popoludní mohli tvoriť hudbu bez toho, aby ich k tomu viedla nejaká konkrétna udalosť. Spontánna iniciatíva sa veľmi rýchlo stala tradíciou v meste. Pred storočím ešte chodievali do kostola, dnes chodia do parkov. Hoci sa zvyky menia, ich podstata zostáva rovnaká - vzájomne sa spájať a rozvíjať vzťahy prostredníctvom spoločnej činnosti. Niektorí sa zúčastňujú týchto nedeľných stretnutí, aby sa spolu poprozprávali, zorganizovali grilovačku, dali si aperitív alebo dokonca tancovali. Hudobné nástroje sú k dispozícii aj pre tých, ktorí by si ich chceli len vyskúšať, aj keď na nich nevedia hrať.

Cez víkendy prichádzajú do Bruselu hviezdy z metaverza a spontánne improvizujú. Naživo tvoria hudbu s obyčajnými smrteľníkmi. Niektorí hudobníci používajú elektronické nástroje, zatiaľ čo iní sa sústreďujú na tradičné. Často vidíme ľudí, ako si ich vyrábajú z bežných predmetov a ich zvuk je jedinečný! Speváci prekračujú jazykové hranice. Ich jazyky a kultúry sa miešajú, čím vzniká zvuková poézia špecifická pre Brusel a jeho multikultúrnosť. Tvárou v tvár tejto viacjazyčnosti sa vytvárajú dva tábory: tí, ktorí preferujú okamžitý preklad a tí, ktorí si vyberajú zvuk pred porozumením a nechávajú sa unášať hudbou.

Zvuky sú v roku 2035 určite hlavným znakom bruselskej hudby. Štýly už nepoznajú hranice, žiadna hudba sa nedá zaradiť do konkrétneho žánru. Ide o kombináciu techno zvukov s tradičnou hudbou alebo experimentovanie s binaurálnymi (stereofónnymi) tónmi. Myšlienka zdieľania sa prispôsobila aj technologickým požiadavkám. Čoraz viac ľudí využíva služby na zdieľanie dát, aby sa zviditeľnili, zdieľali nápady a hudbu alebo dokonca oslovili niekoho, kto sa im páči. Víkendové obmedzenia používania internetu a zvýšenie hudobnej aktivity nepochybne zblížili ľudí. Spoločné hudobné džemovanie pomáha uvoľňovať energiu a podporuje otvorenosť jedného voči druhému. Mnohí ľudia nachádzajú v hudbe útočisko. Okrem výhod pre spoločnosť, vedci našli spôsob, ako využiť hudobné vibrácie na čistenie vzduchu v Bruseli.

SkladbaBX2030

Technologický a vedecký pokrok rovnako zlepšil zážitok z počúvania hudby. Zvukové mixy umožňujú komukoľvek zosilniť zvuk jedného nástroja alebo potlačiť zvuk iného. Piesne možno počúvať s rôznymi „hudobnými filtermi“.

V rámci mesta sa stretáva veľa skupín talentovaných mladých ľudí. Skladba, ktorú si môžete vypočuť, pochádza od skupiny multikultúrnych a viacjazyčných hudobníkov, ktorí krátko po nahrávaní vyrazili na svetové turné.

Tvorcovia: Amine Bouarfa, Younes L'Mourabiti, Ryan Salu, Genza, Gus Itali, Juicyroyce, Ramses, Ritchie, Lexie, Nemia, Akbar Bigira, Ky Rayleigh, Juiceisdope, Moussko, Sunray_helena

Facilitujúci umelci: Vinco.zone and Arthur Chambry

Inšpirácia: Rrita Jashari, Jeunes Boss, Dance Divine, Mambele, Madcurse, SVDU, Volta

Metodika a facilitácia školenia: Ellen Anthoni, Khushboo Balwani

Partneri: Zinnema, Entree, Overkop and Dbroej

Témy, ktoré sa objavujú v tomto výstupe, zahŕňajú:

- **Viacjazyčnosť a slang:** miešanie kultúrnych prostredí vedie k zvláštnemu žargónu, ale boty, nástroje alebo programy, ktoré automaticky prekladajú texty či hovorenú reč z jedného jazyka do druhého, môžu pomôcť nájsť riešenia.
- **Polarizáciu verzus činnosti, ktoré spájajú:** túžba prekonať rozdeľovanie ľudí podľa ich identity a pracovať na väčšej sociálnej súdržnosti, kolektívne snívanie o budúcnosti namiesto individuálnych zápasov o identitu.
- **Technologickú a udržateľnú budúcnosť pri tvorbe hudby:** kombinácia novej technológie s bežnými predmetmi alebo rastlinami, s ohľadom na obmedzené zdroje. Vytváranie hudby alebo iné zručnosti ako spôsob, ako sa dostať zo závislostí a nadmerného používania sociálnych sietí.
- **Decentralizáciu šírenia umenia:** „Hudobné Commons“. Koncept, ktorý sa vzťahuje na zdieľané zdroje a obsah v hudobnom priemysle dostupný pre verejnosť na voľné používanie, prispievanie a šírenie. Tento systém funguje na základe princípu otvoreného prístupu k hudbe, kde autori a hudobníci zdieľajú svoje diela bez prísnych autorských obmedzení.

Munity je miesto, Mutiny je rádio

Krajina pôvodu: Paríž. Médium: Podcast.

Odkaz na podcast:

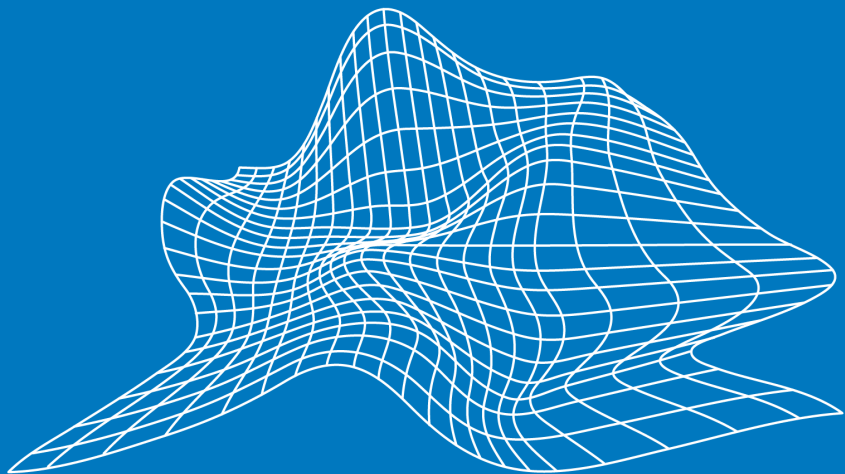
<https://www.youtube.com/watch?v=q9EwJ23kvTw>

Paríž v roku 2050

Klimatické zmeny, nerovnoprávnosť, konflikty identity - všetky tieto javy zhoršené sociálnymi médiami vytvorili vysoko polarizovanú a čoraz násilnejšiu spoločnosť. Politickou prioritou sa stalo zníženie úrovne emócií a napätia medzi rôznymi komunitami. Odpoveďou Paríža bolo rozdelenie na samostatné zóny, z ktorých každá má svoju špecifickú kultúru, pravidlá a vysoko homogénne obyvateľstvo. V jednej zóne je zakázané prejavovať bolesť, v inej zase „toxické správanie,“ aj keď je neúmyselné. V niektorých zónach platí zákaz mať deti. Ľudia nemajú mená, pretože veľa z nich má históriu spojenú s násilím alebo jeho podnecovaním. Jedna zo zón je venovaná logike, vede a efektívnosti. Zónu, kde sa nachádza časť Paríža Montmartre, napríklad venovali umeniu, ktoré v ostatných štvrtiach chýba. Výsledkom toho je, že ľudia stratili schopnosť vyrovnávať sa s rozdielmi a dokonca aj so silnými emóciami. O pár desaťročí neskôr sa mnohí mladí Parížania cítia v takomto prostredí obmedzení. Majú potrebu vytvárať si vlastné identity, objavovať ďalšie aspekty svojho mesta a oslobodiť sa od prísne vynucovaných hodnôt svojich zón.

Munity

Zóna Munity sa nachádza v areáli, ktorý bol kedysi súčasťou latinsko-americkej štvrte a v 20. rokoch 21. storočia sa stal centrom, kde vedci skúmali spôsoby, ako znížiť polarizáciu a konflikty. Rozdelenie Paríža na samostatné zóny bolo vynájdené práve tam. Potom však toto miesto prestali využívať, hoci nebolo zaradené do žiadnej zo spomínaných zón. Mladí Parížania, ktorí hľadali bezpečný priestor, si ho postupne začali privlastňovať. Najprv nenápadne, no keď získali prístup do archívov miesta a pochopili jeho úlohu, premenili ho na ostrov odporu a experimentovania: Munity.

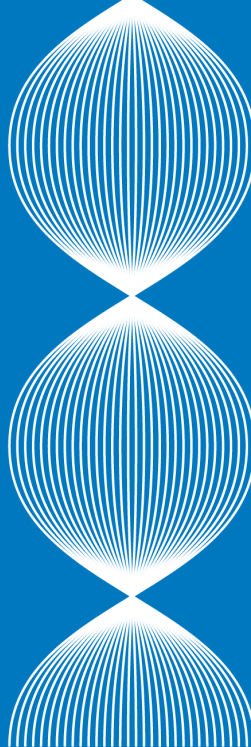
Mutiny Podcast

„Munity je miesto, Mutiny je rádio.“ Máme jedinečnú možnosť vypočuť si vysielanie Mutiny rádia za predpokladu, že je dostupná elektrina a Wi-Fi, čo nie je vždy isté. Mladí ľudia, ktorí sa tam zišli z rôznych zón, rozprávajú svoje príbehy.

Esmeralda je po pôrode šiestich detí opäť tehotná. Už nedokázala skrývať bolesť z pôrodu. Mnoho jej priateľov záhadne zmizlo z rovnakého dôvodu. Preto si vzala svojho koňa a opustila svoju rodinu, ktorú milovala, aby vychovala svoje siedme dieťa v Munity. No stále jej chýba domov.

Emilie sedela na schodoch Montmartru a premýšľala nad svojou ďalšou básňou, keď zrazu na oblohe nad južnou časťou Paríža uvidela ohňostroj. Zostala ohromená. Jej zóna mala byť predsa miestom, kde prebýva krása! Vydala sa teda na miesto, odkiaľ odpaľovali ohňostroj a už sa nikdy neobzrela späť.

Eden nedokázala zvládať emócie. Po jednej noci, keď natrafila na osobu ležiacu na starých koľajniciach, ktorá neprestajne kričala, sa ocitla bez domova. Nedokázala sa vyrovnáť s toľkým utrpením, no zároveň ju nemohla ignorovať. Vydala sa hľadať miesto, kde by mohla nájsť pomoc a zároveň pomôcť iným.

Nylan je stále lojálny zásadám svojej zóny, kde je najdôležitejšia logika. Do Munity ho pritiahlo stretnutie s priateľom, ktorého vylúčili z jeho zóny po neúspešných skúškach a teraz sa stará o solárne panely v Munity. Nylan má Munity rád, no myslí si, že by mala byť lepšie organizovaná (menej neproduktívnych projektov, viac riešení založených na dátach a vede). Priniesol si tiež so sebou špeciálny zoznam zvukov, ktoré mu pomáhajú zvládať silné emócie a vždy je ochotný ich prehrať každému, koho stretne.

Sam si vybral svoje meno potom, čo opustil svoju zónu, v ktorej boli mená zakázané. Nemal dobrý vzťah ku psom, čo v jeho rodisku nebolo tolerované. Munity našiel pri sledovaní jedného zo psov. Aj keď obyvatelia Munity tiež neschvaľovali jeho nepríjemné správanie ku psom, Sama ohromilo, že našiel miesto, kde boli silné emócie a základné pôžitky ako jedenie, milovanie oceňované. A tak tam zostal.

Esmeralda, Nylan, Emilie, Sam a Eden sú veľmi odlišní jednotlivci, no snívajú o podobnej budúcnosti. O otvorenej budúcnosti, kde sa každý môže slobodne vyjadriť, kde sú emócie vítané a kde sa ľudia učia, ako s nimi pracovať namiesto toho, aby ich potláčali. Každý z nich vníma Munity svojím vlastným spôsobom ako miesto, odkiaľ môže vzísť alternatíva k rozdeleniu Paríža.

Umelci a tvorcovia podcastu: Ilona Cathelin and Yann Besson, [Les Muses de Paris](#)

Metodika a facilitácia školenia: Daniel Kaplan, Lina Manousogiannaki

Účastníci: Noé Vekemans, Max Schwandtner, Marine Guebel, Nica Weyts, Finn Meňhart, Nikolas Steiner, Andrej Králik, Tamara Meňhartová

Témy, ktoré sa objavujú v tomto výstupe, zahŕňajú:

- **Polarizáciu a „politiku identity“:** rastúca náročnosť spolunažívania s ľuďmi, ktorí majú odlišné názory a/alebo sa identifikujú s rôznymi komunitami.
- **Kontrolu emócií:** autority sa najviac obávajú emócií a konfliktov a preto sa ich snažia potláčať.
- **Mentálne problémy:** zvládanie emócií, rozdielnosti, radikalizácie a neistoty.
- **Segregáciu:** mestá sú rozdelené na oblasti s úplne odlišným obyvateľstvom, pravidlami a kultúrou. Mestá už nie sú integračnými miestami, ktoré spájajú jednotlivcov s rôznymi pôvodmi.
- **Vzdelávanie:** potreba učiť sa sociálne a politické zručnosti (napríklad debata, zvládanie nesúhlasu a konfliktov).
- **Výhody tzv. „tretích priestorov“ („third spaces“):** únikové miesta od obmedzení spoločnosti, kde možno testovať alternatívy a nové prístupy. Tieto priestory ponúkajú slobodu experimentovať s novými nápadmi, spoločenskými modelmi a formami spolužitia mimo tradičných štruktúr.

Ako vzniklo C75XYZ ...

Krajina pôvodu: Paríž. Médium: Video.

Odkaz na video:

<https://youtu.be/RzlfRrukq6g?si=GZAFc2FvG87rOCG7>

2025-2060: Krátka história

Film je dokumentom, ktorý popisuje sled udalostí medzi rokmi 2025 a 2050 a ktoré (čiastočne) viedli k vytvoreniu priestoru C75XYZ v Paríži.

Časová os:

2025: Bezpodmienečný príjem je oficiálne celosvetovo zavedený

2027: Workoholizmus uznali za duševnú chorobu

2030: Solárna explózia

2031: Narastajúca utečenecká kríza

2033: Vytvorenie umelej inteligencie na zvládanie utečeneckej krízy

2035: Umelá inteligencia je eticky hacknutá

2037: Padá francúzska vláda

2038: Vznik malých lokálnych sebestačných komunit

2040: Nedostatok potravín vedie ľudí k prechodu na vegánstvo

2043: Inštalácia vzduchových filtrov v budove C75XYZ kvôli znečisteniu ovzdušia

2050: C75XYZ sa stáva jednou z najväčších multikultúrnych komunit v Paríži

C75XYZ Miesto a komunita

C75XYZ je uzavretá komunita žijúca v obrovskej verejnej budove, ktorá sa nachádza v srdci Paríža. "C" znamená komunitu a "75" označuje štvrť, kde sa nachádza. "XYZ" je zase identifikačné číslo komunity. C75XYZ je v roku 2050 jednou z najväčších multikultúrnych miestnych komunít v meste. Možno ju nájsť v opustenej budove s rozlohou 25 000 m² v centre francúzskej metropoly. Budova bola kedysi známa ako dočasne obsadená zóna Césure a neskôr slúžila ako veľké rehabilitačné centrum pre workoholikov, až sa stala jedným z hlavných utečeneckých centier. Komunita C75XYZ sa zaoberá čoraz väčšími dôsledkami environmentálnych, ekonomických a politických kríz, ktoré zasiahli súčasnosť aj minulé desaťročia.

Video

Obyvatelia a členovia komunity C75XYZ nemajú deti. Dobrovoľná sterilizácia je zlatým pravidlom komunity. Mať deti je dosť zriedkavé. Tento dokument však zachytáva svet očami jedného z nich. Dozvedáme sa z neho, že tvorcom dokumentu je dieťa s menom Delta, ktoré objavilo archívne zábery. Pri objavovaní priestoru neúmyselne zaznamenalo tajné rozhovory dospelých a zúčastnilo sa zvláštnych rituálov spojených s jedlom, tancom a prácou. Z dokumentu cítiť, že prostredie bolo plné napätia, ktoré zhoršoval nedostatok potravín, čo pravdepodobne viedlo k vzniku zvláštnych presvedčení.

Premýšľali ste niekedy, ako bude vyzeráť Paríž v roku 2050? Pripravte sa... Táto reportáž prichádza priamo z budúcnosti a je vytvorená len pre vás.

Produkcia a postprodukcia videa: Tristan Sicard

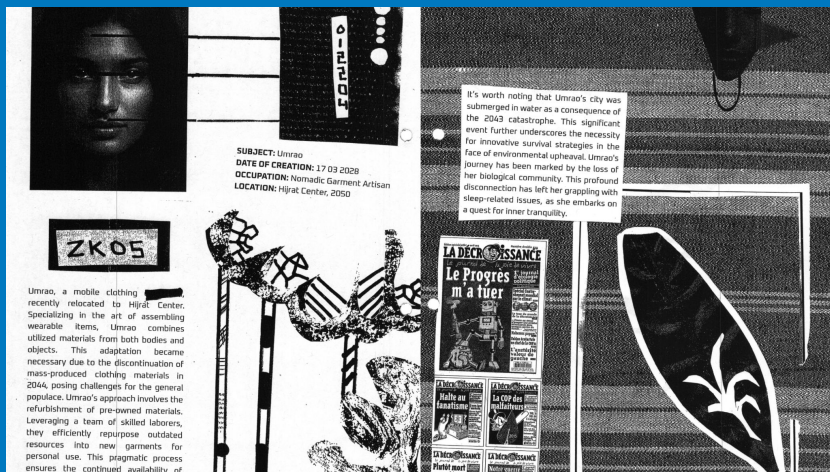
Metodika a facilitácia školenia: Alena Tomanová, Lilia Raikhline

Účastníci: Adam Urban, Tomáš Tomis, Ema Ištvánfyová, Lukáš Uhorščák, Melín Vazquez Manolini, Gilles Vandaele, Hannah Deblieck

Témy, ktoré sa objavujú v tomto výstupe, zahŕňajú:

- **Komunitu:** spolunažívanie rôznorodých jednotlivcov ponúka príležitosti na zdieľanie zdrojov, ale prináša aj výzvy pri hľadaní spoločnej reči a zvládaní neznámych a nových presvedčení.
- **Utečeneckú krízu:** integrácia nových členov do úzko prepojenej komunity je zložitá a môže vytvárať a posilňovať rozdelenie.
- **Biogenetiku a genetické inžinierstvo:** miešanie ľudských a neľudských entít prináša praktické, ale aj etické otázky.
- **Pôrodnosť a demografiu:** s príchodom utečencov z dôvodu klimatických a politických kríz sa objavujú diskusie o sterilizácii a kontrole populácie kvôli obmedzeným zdrojom potravín.
- **Smrť:** inovácie v recyklácii tel na poľnohospodárske účely naznačujú alternatívne prístupy k udržateľnosti a ako nakladať s mŕtvymi telami.
- **Čas:** film sa len okrajovo dotýka otázok času, zároveň ich zobrazuje svojim formátom, ktorý prechádza rôznymi časovými obdobiami.
- **Striedme stravovanie a pôst:** zdieľanie obmedzených zdrojov potravín.

Zložka - 2453 - XDS / Kompilácia Centra Hijrat

Predmet: Klasifikovaný súbor z budúcnosti

„Zložka - 2453 - XDS“

Klasifikovaná kompilácia zostavená z dát centra Hijrat: Spyder de (AT V: 23.47)

Príjemca: Neznámy

Zložité obrazy, záhadné mapy, neuchopiteľné stopy, digitálne skice a hlboké myšlienky nomádov žijúcich v centre Hijrat. Všetky sú ukryté v záhadných súboroch obsahujúcich tajné informácie o neznámom svete, v ktorom sa pohybujú tieň a ozývajú šepoty. Centrum Hijrat skrýva viac, než sa na prvý pohľad zdá. Je to tajná tapiséria utkaná z nitiek výnimočného a neznámeho, ktorá čaká na rozmotanie.

Obsahom tohto súboru sú informácie zhromaždené záhadným „pavúkom“, ktorý už nejaký čas sleduje centrum Hijrat. Môžeme predpokladať, že „pavúk“ je umelá inteligencia, ale nikto si tým nemôže byť istý.

Krajina pôvodu: Paríž. Médium: Zine (magazín).

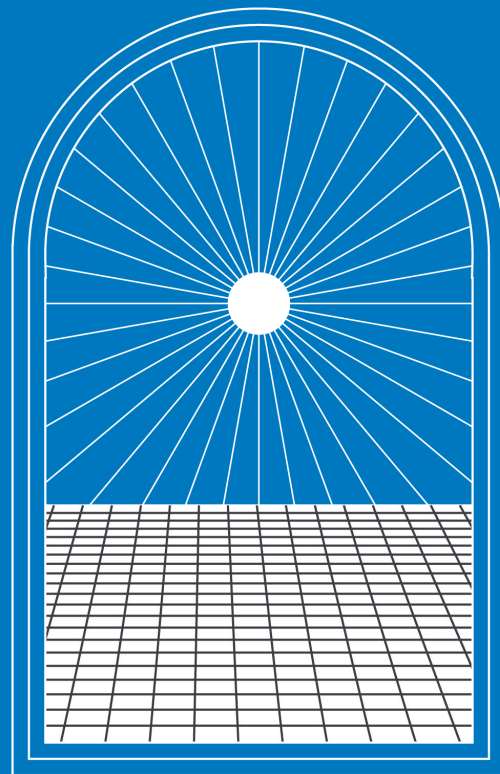
Odkaz na zine:

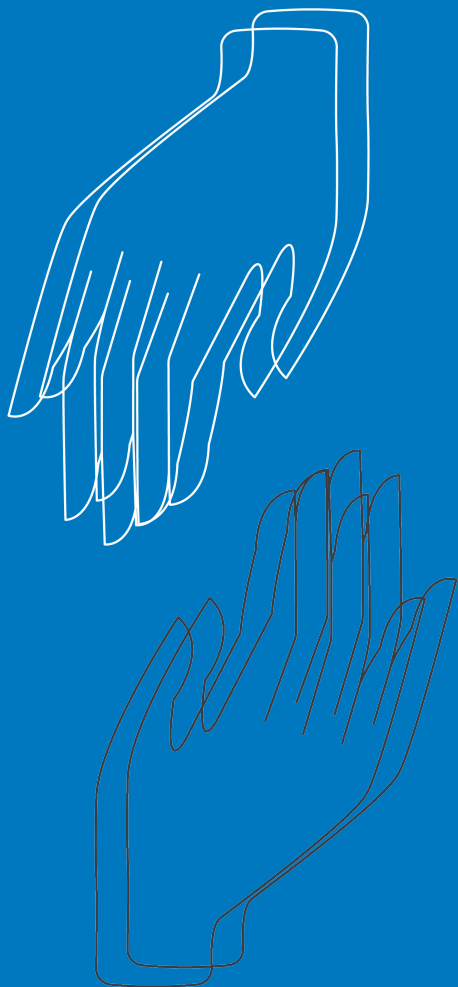
https://drive.google.com/file/d/1tZCAO_kGp_roPnBTOjDmvFlofka2A4ht/view?usp=sharing

Centrum Hijrat

Centrum Hijrat funguje v roku 2050 vo svete značne ovplyvnenom ekologickými katastrofami. Príbeh vychádza z predpokladu, že sme nekonali včas na dosiahnutie uhlíkovej neutrality, čo viedlo k tomu, že svet sa musí vyrovnávať s rôznymi extrémnymi klimatickými podmienkami, ako sú záplavy, vlny horúčav, zemetrasenia a pod. To vyústilo do nepredstaviteľných migračných kríz. Krajiny na severe čelia náročným podmienkam. Silná intenzita slnka znemožňuje vonkajšie aktivity, čo obyvateľov týchto krajín núti organizovať svoj život tak, aby sa prispôbili zmenám klímy. Väčšina ľudí napríklad vykonáva svoje činnosti v interiéroch a večer. Navyše sa musia vysporiadať s množstvom migrantov, ktorí každý deň prichádzajú. Z objektu a príbehu tiež chápeme, že hranice sú vecou minulosti.

Informácie získané z prísne tajnej zložky Hijrat sú síce neúplné, ale medzi riadkami si môžeme poskladať obraz, že centrum, ktoré pôvodne vytvorili v Paríži ako dočasné prechodné centrum pre klimatických utečencov, vyvinulo unikátny funkčný operačný systém. Založili ho s cieľom poskytnúť „domov mimo domova“, aby slúžilo ako šesťmesačné aklimatizačné centrum pre utečencov, ktorí sa potrebujú zoznámiť s miestnym systémom a klimatickými podmienkami potrebnými na prežitie - vrátane poľnohospodárstva, mobility, zdrojov a komunikačných centier. Centrum je rozdelené do sekcií s priestormi určenými na spánok a učenie sa a dokonca disponuje aj obrovskou sieťou podzemných záhrad, ktoré sa rozprestierajú ďaleko pod mestom.

V posledných rokoch centrum Hijrat prijalo svoju misiu. Uvedomilo si, že sa má čo učiť od utečencov, ktorí ním prechádzajú. Kontakt s ľuďmi, ktorí prežili rôzne nebezpečenstvá, mu poskytol cenné poznanie. Centrum Hijrat, ktoré je nezávislé od ostatných centier v Európe, našlo inovatívny spôsob dokumentovania starobylých poznatkov z rôznych častí sveta o prežití v extrémnych podmienkach (napríklad pestovanie paradajok a cukiet počas splnu mesiaca, pitie horúceho čaju v horúčave, čítanie z oblohy pre predpoveď búrok, atď.). Centrum zaviedlo záhadnú stenu, ktorá umožňuje ľuďom vyjadriť sa vo vlastnom jazyku. Údaje následne triedi do dôležitých sekcií, čím umožňuje takmer automatické využitie týchto poznatkov. Systém je zameraný na uľahčenie prenosu vedomostí pre spoločné dobro centra.

Táto inovácia zjavne niekoho veľmi zaujíma, ale koho? Centrum Hijrat by bolo ochotné zdieľať svoje metódy s tými, ktorí zdieľajú podobné hodnoty.

Umelec a tvorca zinu: Anatole Abitbol

Metodika a facilitácia školenia: Chloé Luchs Tassé, Alexandra Kurišová

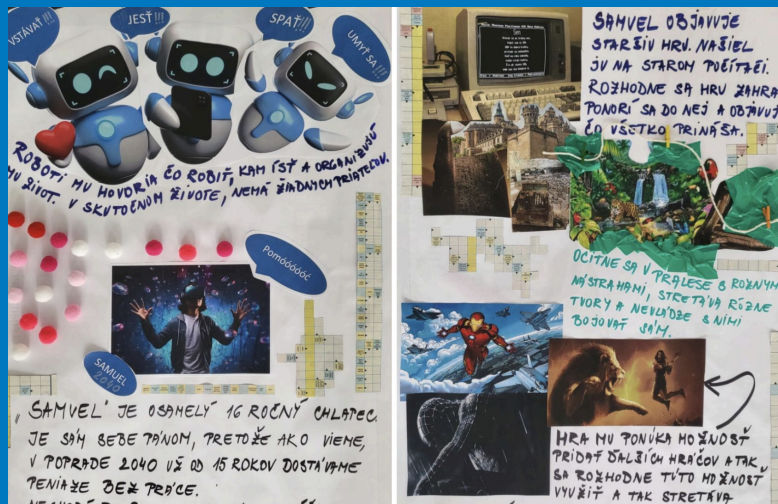
Účastníci: Lucasz Ankoudinoff, Iqran Rasheed Mehar, Lina Haddouch, Monika Balková, Andrej Králik, Jana Šošovičková

Témy, ktoré sa objavujú v tomto výstupe, zahŕňajú:

- **Monitorovanie:** zbieranie fragmentovaných súborov naznačuje, že môže byť zapojená technológia (senzory, drony, AI).
- **Budovanie kapacít:** dôraz na prenos a validáciu alternatívnych foriem poznania.
- **Ekológiu:** význam odolnosti voči klimatickým zmenám a vytváranie adaptačných stratégií pre prežitie.
- **Geopolitiku:** dôležitosť podpory a zabezpečenia priestorov na ubytovanie veľkého počtu utečencov z juhu.

Samuelova cesta

Krajina pôvodu: Poprad. Médium: Koláč.

Odkaz na brožúru:

<https://drive.google.com/file/d/1bfPcxvzbx18g505ZDjEig6bi7KjzKrBu/view>

Poprad v roku 2040: Ako tráviť voľný čas?

V roku 2040 je Poprad mestom ostrých kontrastov. Vo vnútri domov panuje pocit lásky, harmónie a pokoja. Medzi ľuďmi sa kladie veľký dôraz na duševné zdravie. Domáce prostredie podporuje rešpekt a pohodu. Smiech a radosť sú bežné a často podporované technológiou. Roboti a umelá inteligencia sú neoddeliteľnou súčasťou života. Téma duševného zdravia už nie je tabu a stala sa bežnou súčasťou zdravotnej starostlivosti.

Pri pohľade z okna však vidíme inú realitu. Mesto poznačil chaos. Ľudia sa cítia osamelí. Prevláda depresia a agresia, čo prispieva k prostrediu plného úzkosti a uzavretosti, ktoré bráni efektívnej komunikácii a porozumeniu. Sociálna štruktúra vykazuje známky hlboko zakorenenej nerovnosti. Ľudia už nemusia chodiť do práce, pretože technológia robí všetko za nich. Každý človek od 15 rokov dostáva bezpodmienečný príjem a preto majú ľudia veľa voľného času. Mnohí však nevedia, ako s ním naložiť. Niektorí sa aktívne snažia vytvárať nové zábavné a kultúrne aktivity, iní dobrovoľne pomáhajú v sociálnych aktivitách, no mnohí len bezcieľne trávia čas a cítia sa nešťastne.

Zvukovú kulisu Popradu charakterizuje zlovestné ticho, ktoré občas prerušuje praskanie ohňa. Občas počuť zvuky, ktoré by mohli naznačovať volanie o pomoc. Sú zatižené prejavmi hnevu, utrpenia a frustrácie. Uprostred zmätku sa však objavujú chvíle pokoja, ktoré odrážajú zmysel pre zodpovednosť a potenciál pre zmenu.

Vzduch je naplnený sviežosťou Vysokých Tatier (hory - pozn. autorov), ktorá sa mieša s upokojujúcimi vôňami rána, pripomínajúcimi rodičov a dobré jedlo, a občas aj s vôňou dažďa. Tento zmyslový zážitok je pripomienkou prírodnej krásy, ktorá stále pretrváva.

Doprava v Poprade je zmesou moderných a tradičných dopravných prostriedkov. Cestovanie vo virtuálnom svete ponúka únik pred problémami mesta. Používanie dronov poskytuje praktický spôsob zabezpečenia potrieb, zatiaľ čo turistika je stále populárna najmä na podporu duševného zdravia. Príležitostné cestovanie mimo svet naznačuje futuristickú víziu, ktorá prekračuje súčasné technologické limity.

Poprad v roku 2040 je rozpolteným mestom medzi modernými výhodami a problémami v sociálnom prostredí.

Koláž ako artefakt z roku 2040

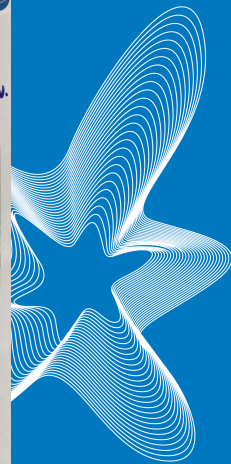
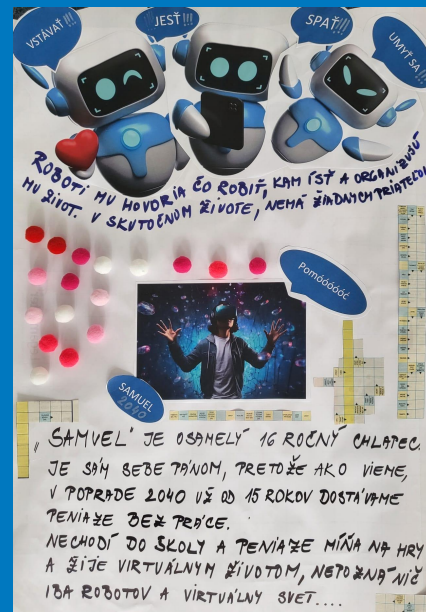
V tomto kontexte je koláž nástrojom sebapoznania a spôsobom, akým mladí ľudia skúmajú svoje emócie a začínajú rozhovory o svojej budúcnosti. Slúži ako vizuálne znázornenie Samuelovej cesty. Mladí ľudia žijúci v spoločnosti, kde sú ich životy riadené technológiami, sú stratení, hľadajú zmysel a skutočné spojenia. Koláž vyjadruje ich zápasy, hľadanie identity, okamihy ich nádejí, strachov a túžbu oslobodiť sa od virtuálneho sveta, ktorý dominuje ich životom.

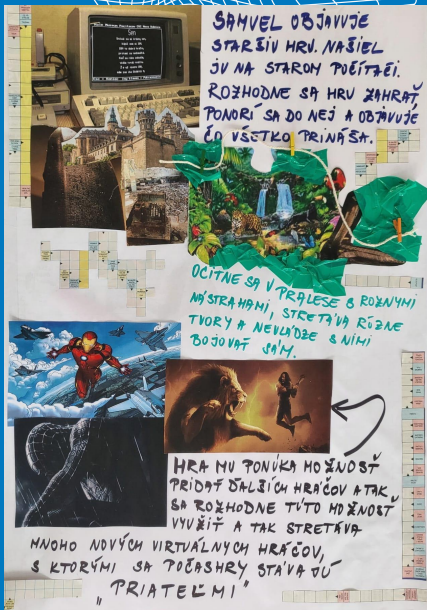

SAMUELOVA CESTA

Samuel je osamelý 16-ročný chlapec. Žije podľa vlastných pravidiel, pretože už ako vieme, v Poprade v roku 2040 ľudia dostávajú peniaze od pätnástich rokov bez toho, aby museli pracovať. Nechodí do školy a radšej míňa peniaze na počítačové hry. Nepozná nič iné, len robotov a virtuálny svet. Roboti mu hovoria, čo má robiť, kam má ísť a ako si má organizovať svoj život.

V reálnom živote nemá žiadnych priateľov.

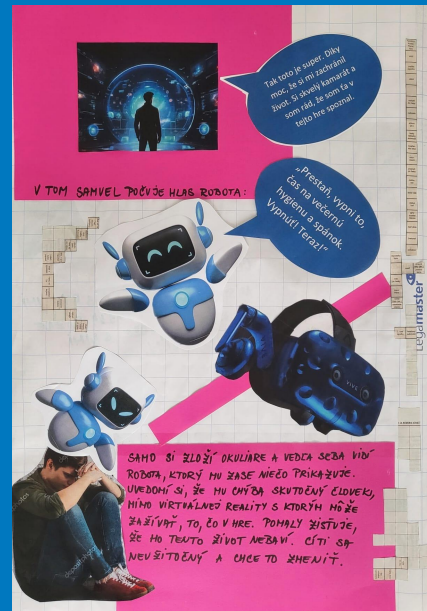

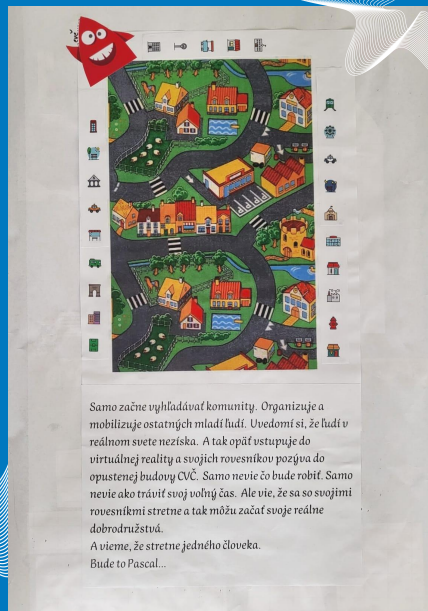
Samuel objaví staršiu hru na starom počítači. Ponoří sa do nej. Ocítne sa v lese s mnohými pascami, stretáva rôzne tvory, proti ktorým nemôže bojovať sám. Hra mu ponúka možnosť pridať ďalších hráčov, takže sa rozhodne využít túto príležitosť. Stretáva nových virtuálnych hráčov, s ktorými sa spriatelí počas spoločného hrania.

„To je skvelé. Ďakujem ti veľmi pekne, že si mi zachránil život. Si skvelý priateľ a som rád, že som ťa v tejto hre spoznal,“ hovorí Samuelovi virtuálny kamarát.

Chlapec počas hrania počuje robotický hlas: „Prestaň, vypni to, je čas na večernú hygienu a spánok. Vypni to! Ihneď!“ Zloží si okuliare a vedľa seba vidí robota, ktorý mu stále dookola opakuje rozkazy.

Pomaly zisťuje, že ho tento život ne baví. Uvedomuje si, že mu chýba skutočná osoba mimo virtuálnej reality, s ktorou by mohol zažiť to, čo nachádza v hre. Číti sa zbytočný a chce to zmeniť.

Samuel začne hľadať komunity, organizuje a mobilizuje ďalších mladých ľudí. Uvedomuje si, že nerozumie ľuďom v skutočnom svete. A tak znova vstupuje do virtuálnej reality a pozýva svojich rovesníkov do opustenej budovy centra voľného času.

Samuel nevie, čo bude robiť. Nevie, ako má tráviť svoj voľný čas. Ale vie, že sa stretne so svojimi rovesníkmi a tak môžu začať svoje skutočné dobrodružstvo. A vieme, že stretne jednu osobu. Bude to Pascal...

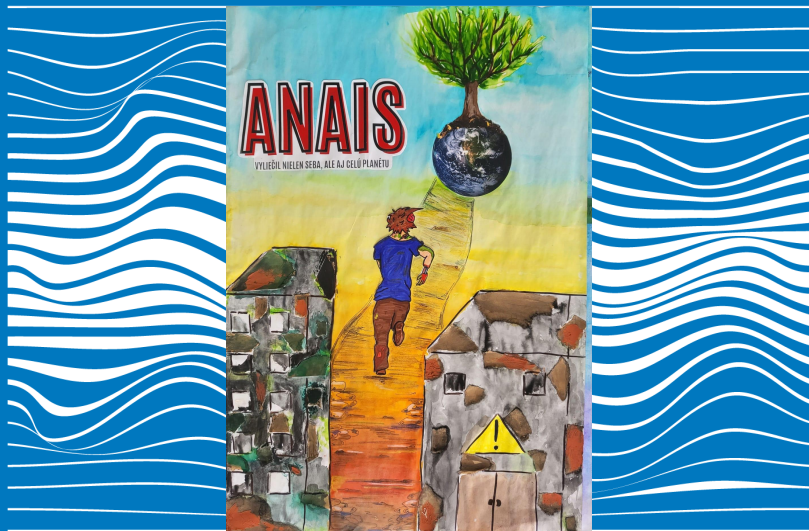
Metodika a facilitácia školenia: Alexandra Kurišová, Lilia Raikhline, Maty Mihal'ko

Účastníci: Bianka Suchovská, Samuel Hutník, Andrea Petrusová, Ingrid Lindemanová

Témy, ktoré sa objavujú v tomto výstupe, zahŕňajú:

- **Koniec práce:** práca je väčšinou digitalizovaná a automatizovaná, každý dostáva bezpodmienečný príjem a len málo ľudí sa rozhodne naďalej chodiť do práce.
- **Redefiníciu voľného času:** nedostatok organizovaných aktivít, nedostatok schopnosti samostatne si definovať alebo vybrať vlastné aktivity, neschopnosť štruktúrovať voľný čas. Voľný čas je prevažne organizovaný robotmi, ktorí sú súčasťou domácností.
- **Vnútornú motiváciu:** nedostatok vonkajšej motivácie pracovať, alebo študovať tiež ovplyvňuje vnútornú motiváciu ľudí robiť niečo samostatne.
- **Sociálne spojenia:** online aj offline, virtuálne médiá a ich pravidlá formujú svet tínedžerov.
- **Osamelosť:** pocit samoty, chýbajúca fyzická prítomnosť iných ľudí a túžba po hlbokých vzťahoch a porozumení.
- **Duševné zdravie:** zameranie na duševné zdravie ľudí, podporované technológiou, avšak niekedy vytvorené a dosiahnuté umelo.

Anais: Vyliečil nielen seba, ale aj celú planétu

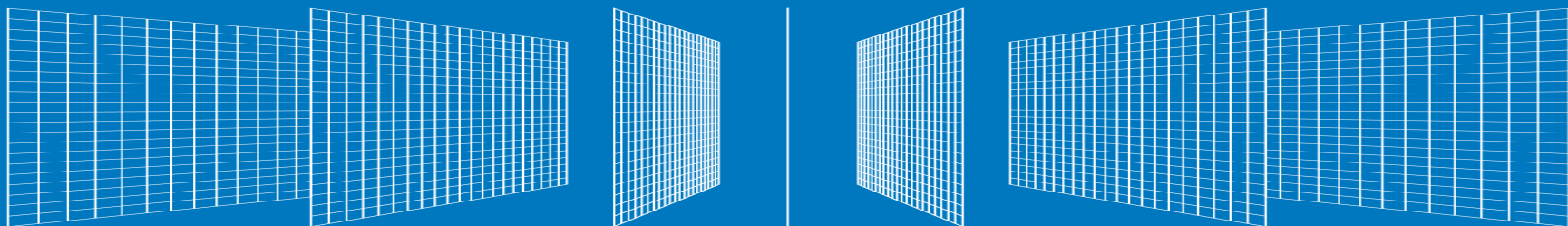
Poprad v roku 2040: Horúčava!

V roku 2040 Poprad často zasahujú extrémne horúčavy. Najhorúcejšie obdobia pravidelne prekračujú 40 stupňov Celzia a trvajú niekoľko dní po sebe. Mnohých to vedie k zhoršeniu zdravia, najmä u starších ľudí a detí, pretože ich telá majú zvyčajne menej účinnú reguláciu teploty. Intenzívnejšie a dlhšie trvajúce suchá sprevádzané krátkymi, ale prudkými búrkami, zvyšujú zdravotné riziká. Búrky preťažujú kanalizačné systémy, čo spôsobuje záplavy a znečistenie vody. Kontaminanty zo splaškov, chemikálií a odpadu prenikajú do vodných zdrojov, čím sa zvyšuje šírenie rôznych chorôb. Dlhé a časté suchá znižujú dostupnosť čistej vody, čo vedie k používaniu znečistených alebo stojatých vodných zdrojov, ktoré tiež šíria choroby. Akoby nebolo dosť s neúnosnými horúčavami, na Slovensku sa objavuje nový mutantný vírus, ktorý postihuje tých, ktorí musia zostať izolovaní doma.

Krajina pôvodu: Poprad. Médium: Kolář.

Odkaz na brožúru:

https://drive.google.com/file/d/1QlULr_fLc-ou8wutNXl_e_g1b9RluPtP/view?usp=sharing

Pri pohľade z okna vidieť pustú krajinu, ktorú tvoria opustené autá a schátrané budovy. Neúprosné slnko a všadeprítomné sucho prispievajú k pocitu beznádeje, zatiaľ čo občasná dúha poskytuje len krátky záblesk nádeje. Znamky vymierania zvierat a takmer úplná neprítomnosť ľudí zdôrazňujú závažnosť environmentálnej krízy.

Zvuky každodenného života sa vo vnútri miešajú s bzukotom bezpečnostných systémov a vrčaním mobilných telefónov, čím vytvárajú kontrast s neustálou tmou, zatemnenými žalúziami a závesmi, ktoré blokujú pohľad na vonkajší svet.

Koláž

Koláž rozpráva príbeh mladého Alfiho, ktorý je v dôsledku nakazenia vírusom izolovaný doma a vytvára plán, ako zachrániť seba, ľudstvo a planétu.

ANAIS: Vyliečil nielen seba, ale aj celú planétu

Prológ

Zatiahnuté žalúzie. Je sucho a pusto. Vzduch je naplnený zápachom rozkladu, potu a spáleniny. Všade panuje ticho bez náznaku života. Stromy ohýba vietor, keď sa blíži búrka.

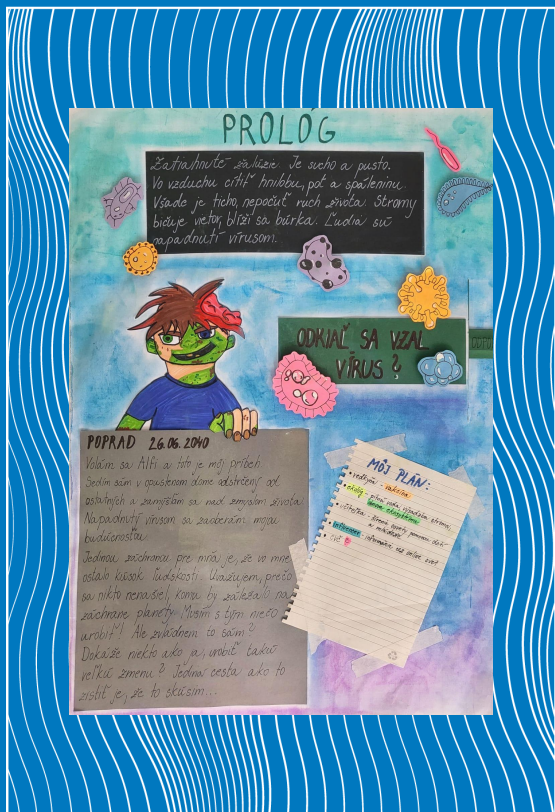
Kvôli zlým hygienickým návykom, zvýšenému riziku kontaminácie pitnej vody a úhynu zvierat sa začali šíriť baktérie a populáciu napadol vírus.

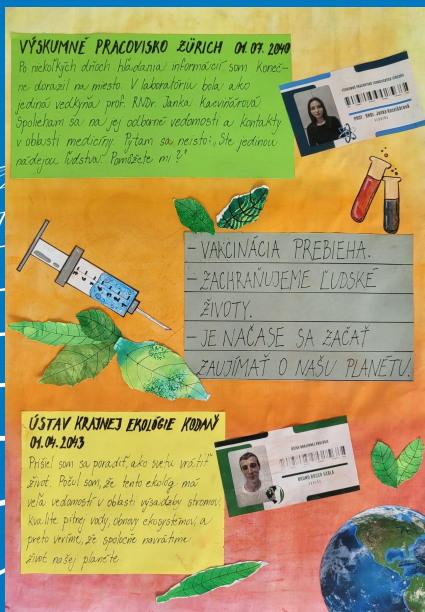
Poprad, 26. 06. 2040

Volám sa Alfi a toto je môj príbeh. Sedím sám v opustenom dome a som izolovaný od ostatných. Zatiaľ čo bojujem s vírusom, premýšľam o svojej budúcnosti. Jedinou nádejou je, že vo mne zostala aspoň malá časť ľudskosti. Pýtam sa, prečo nikto nevystúpil a nezachránil planétu. Musím s tým niečo urobiť! Ale môžem to zvládnuť sám? Môže niekto ako ja spôsobiť takú veľkú zmenu? Jediný spôsob, ako to zistiť, je pokúsiť sa o to...

Môj plán:

Nemyslím si, že to dokážem sám. Potrebujem nájsť ďalších ľudí, ktorí mi môžu pomôcť. Biológa, ktorý vyvinie vakcínu, ekológa na obnovu ekosystému a zdrojov pitnej vody, učiteľa, ktorý bude šíriť environmentálne povedomie medzi deťmi a influencera, ktorý to rozšíri do online sveta.

Výskumné pracovisko Zurich, 01. 07. 2040

Po niekoľkých dňoch hľadania informácií som konečne dorazil na miesto. V laboratóriu bol iba jediná vedkyňa, Prof. RNDr. Janka Kacrinárová. Spolieham sa na jej odborné znalosti a medicínske kontakty. Nesmelo sa jej pýtam: „Ste jedinou nádejou pre ľudstvo. Pomôžete mi?“

VAKINÁCIA PREBIEHA. ZACHRAŇUJEME ĽUDSKÉ ŽIVOTY. JE ČAS SA ZAČAŤ STARAŤ O NAŠU PLANÉTU.

Ústav krajnej ekológie, Kodaň, 01. 04. 2043

Prišiel som sa poradiť, ako vrátiť život späť na Zem. Počul som, že tento ekológ má rozsiahle znalosti v oblasti výsadby stromov, kvality pitnej vody a obnovy ekosystémov, takže verím, že spolu dokážeme obnoviť život na našej planéte.

Online svet, 18. 02. 2024

Obrátil som sa na svetoznámu influencerku Karin, aby propagovala a šírila „zelené povedomie“ vo virtuálnom svete.

A čo deti?

Nezabudol som ani na školu. Učiteľia, ktorí využívajú svoje pedagogické schopnosti, teraz vyučujú nový predmet s názvom FuturEco. Tento predmet sa stal veľmi populárny a je tiež súčasťou voľnočasových aktivít v komunitných centrách. Mladí ľudia sa čoraz viac zaujímajú o environmentálne otázky a stále častejšie organizujú podujatia zamerané na záchranu planéty.

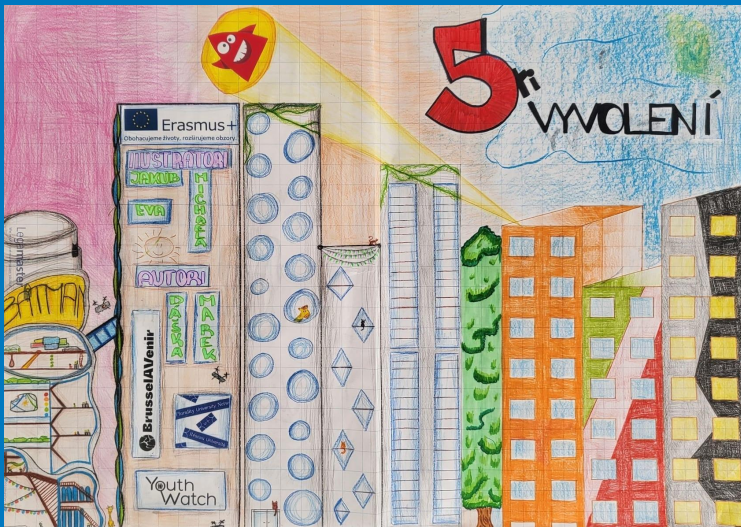
Metodika a facilitácia školenia: Alexandra Kurišová, Lilia Raikhline, Maty Mihal'ko

Účastníci: Bruno Rocco Šabla, Janka Kacviňárová, Karina Pitoňáková, Laura Bankošová, Lenka Kacviňárová, Alexandra Frkáňová

Témy, ktoré sa objavujú v tomto výstupe, zahŕňajú:

- **Environmentálnu krízu:** Alfiho misia na záchranu planéty poukazuje na širšiu tému environmentálnej krízy a naliehavú potrebu jej obnovy a rekonštrukcie.
- **Izoláciu a osamelosť:** budúcnosť, v ktorej sú osamelosť a opustenosť bežné, ľudia sú odpojení a bojujú s fyzickou a emocionálnou izoláciou.
- **Vedecké a technologické riešenia:** budúcnosť, v ktorej sú vedecké a medicínske pokroky kľúčom k riešeniu globálnych problémov.
- **Ekologickú obnovu:** budúcnosť zameraná na udržateľnosť a obnovenie poškodených prírodných systémov.
- **Nové choroby:** ekologické krízy spojené s nedostatkom potravín, zlou sanitáciou a globálnou prepojenosťou môžu šíriť choroby a priniesť nové, nepoznané pandémie.
- **Vzdelávaciu reformu:** potreba vzdelávať budúce generácie o environmentálnych problémoch a podporovať udržateľné postupy.
- **Vplyv digitálnych médií:** úloha digitálnych médií pri formovaní verejných názorov a mobilizácii k akcii v otázkach životného prostredia.
- **Nádej a osobnú iniciatívu:** viera, že jeden človek alebo skupina ľudí môže urobiť významný rozdiel. Poukazuje tiež na optimistický scenár, v ktorom je zmena možná.

Piati vyvolení

Krajina pôvodu: Poprad. Médium: Kresba.

Odkaz na brožúru:

<https://drive.google.com/file/d/1BQMqD8VY2TnJUS-leMDPqxZ-YyxqNSbQ/view?usp=sharing>

Poprad v roku 2040: Technológia na každom kroku!

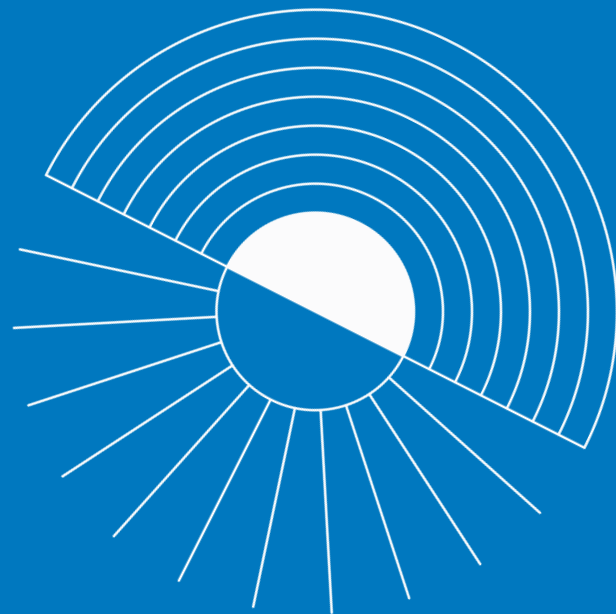
V roku 2040 sa Poprad premenil na mesto, kde technológia dominuje každej oblasti života. Domovy, kedysi plné tepla a spojenia, teraz rezonujú hlbokým pocitom osamelosti. Roboti prevzali takmer každú úlohu, čo ľuďom dáva len málo pocitu zmysluplnosti. Obyvatelia Popradu zápasia s problémami duševného zdravia. Samovraždy sa potichu stali epidémiou, keďže mnohí nedokážu zvládnuť prázdnotu automatizovaného života.

Pri pohľade z okna sa mesto javí ako znepokojujúca zmes pokroku a beznádeje. Neobvyklé budovy sa týčia vysoko, ich čisté línie kontrastujú s opustenými domami a prázdnyimi ulicami. Elektrické autá sa ticho kľžu po cestách, čím ešte viac prispievajú k atmosfére bez života, ktorá preniká mestom. LED billboardy neprestajne blikajú a propagujú sny, ktoré sa čoraz viac vzdávajú bežnému človeku. Pod povrchom vrie chaos a chudoba, keďže spoločnosť zostáva hlboko rozdelená.

Príroda sa stiahla do úzadia. Kedysi bujná zeleň je teraz riedka a bojuje o prežitie. Vzduch je sám o sebe ťažký od melanchólie a opustené ulice umocňujú pocit izolácie. Zvuky Popradu v roku 2040 sú ostrým kontrastom k minulosti. Kedysi známy hluk áut ustúpil a nahradil ho neustály bzukot dronov, ktoré prelietavajú oblohou. Medzi obyvateľmi sa šíria protesty a šepot nespokojnosti. Ich hlasy splývajú s klebetami, ktoré sa šíria ako požiar. Prítomnosť zvierat je zriedkavá. Ticho občas prerušia vzdialené výkriky alebo mechanické zvuky robotov, je to len chladná pripomienka automatizovaného srdca mesta.

Vzduch v Poprade sa tiež zmenil. Nesie nezameniteľný nádych umelosti. Známe vône minulosti takmer úplne zmizli a nahradil ich sterilný, jednotvárny vzduch, ktorý je rovnaký bez ohľadu na to, kde sa v meste nachádzate. Jetpacky umožňujú rýchly pohyb. Obrovské potrubia spájajú rôzne časti mesta a poskytujú jedinečný spôsob prepravy cez veľké tuby. Motorky a elektrické skútre prechádzajú po tratiach metra, zatiaľ čo nad hlavami bzučia autonómne lietadlá. Pre tých, ktorí si to môžu dovoliť, sa teleportácia stala realitou.

Poprad je v roku 2040 mestom kontrastov - technologicky vyspelý, no emocionálne prázdny. Miesto, kde sa pokrok dostavil na úkor ľudsosti.

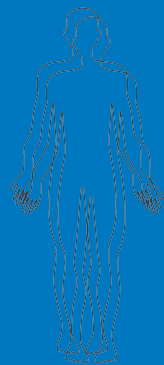

Kresba: Poprad 2060

Kresba rozpráva príbeh Daisy, ktorá žije v roku 2060. V tejto dobe už vek nemá veľký význam kvôli rozšíreným genetickým modifikáciám a mutáciám. Príbeh Daisy zachytáva spomienky na to, ako svet fungoval v roku 2000 a ako sa postupne menil. Daisy a jej skupinu môžeme opísať ako vplyvných aktivistov, ktorí vďaka mobilizovaniu komunit dokázali zvrátiť snahy malej elity, ktorá sa snažila premeniť ľudí na stroje pre ekonomický zisk.

Či boli miestnymi aktivistami, ktorí ovplyvnili len obyvateľov Popradu alebo priniesli globálnu zmenu, zostáva nejasné. To, čo však vieme, je, že sa im podarilo vrátiť ľuďom zmysel života aj v plne automatizovanej spoločnosti.

Odvaha týchto aktivistov nekončí v roku 2060, pretože obyvatelia Popradu čelia novej výzve. Možno práve vďaka pripomínaniu si minulosti našla Daisy odvahu, ktorú potrebovala na to, aby čelila budúcnosti.

Správca budovy centra voľného času v Poprade 2040

Pascal

Vek: 52

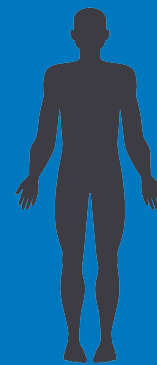
„Nikdy som do tejto budovy neprestal chodiť, aj keď už nemusím. Všetko sa zmenilo - ľudia už nepracujú a miesto je preplnené, no nikto sa nerozpráva. Mnoho pracovníkov odišlo, takže často bývam sám. Stále pracujem, ale pripadá mi to zbytočné. Neexistuje zodpovednosť, žiadne hranice a ľudia len prichádzajú a odchádzajú. Starší ľudia sem chodia z nudy a moju prácu nahradili roboty, takže väčšinou robím nepotrebné úlohy. S bezpodmienečným príjmom tu nikto nemusí byť a odborníci odišli za inými vecami. Všetko sa zdá byť chaotické a neviem, ako nájsť zmysel.“

Mladá raperka z Popradu 2040

FaKey

Vek: 22

„Narodila som sa v roku 2018, prežila som COVID a bojovala s dlhodobými symptómami až do roku 2040. Som humanoíd a vo veku 22 rokov som prestala starnúť. Teraz som sa stala raperkou, aby som zvýšila povedomie o sociálnych nerovnostiach a diskriminácii. Vyrastala som v izolácii kvôli svojej chorobe. Teraz túžim po spojení a som pripravená podeliť sa o svoj hlas. Moji rodičia, majitelia reštaurácie, prijali holistický životný štýl, ktorý mi pomohol zotaviť sa a inšpiroval ich k založeniu podzemnej reštaurácie. Vo veku 14 rokov som objavila Tupaca a LowKeyho, čo vo mne prebudilo vášeň používať rap ako platformu pre politický aktivizmus. Verím, že rap so svojimi silnými slovami a rytmom je dnes najúprímnejším spôsobom, ako vyjadriť politické názory.“

Piati vyvolení

KAPITOLA 2020

Je rok 2060. Moje meno je Daisy, mám 60 rokov, ale môj biologický vek sa zastavil na 19ti. S mojou partiou sa znovu snažíme odvrátiť nepredstaviteľnú skazu ľudsťva.

Ale podme pekne poporiadku. Narodila som sa v roku 2000 v malom mestečku Poprad, v srdci Európy. Celé moje detstvo som prežila medzi bytovkami, s kamarátmi von, občas som navštívila zaujímavú galériu, prípadne som si užila na festivaloch. Tu som spoznala svojich kamarátov: Joshua, Clarisu, Anthonyho a Samanthu.

Pamätám si ako naši rodičia, známi a susedia museli chodiť do práce, aby mali peniaze a mohli nám kúpiť, čo sme chceli. My sme navštevovali rôzne školy, čo nás prívie baviť, čo nás zaujímal. V Centre voľného času sme robili rôzne aktivity. Mestský mládežnícky parlament, sme kopce voľnočasové aktivity pre našich rovesníkov. Všetci nás boli veľmi milí a veselí. Dokonca aj ten dudrô Pascal, ktorý sa staral o čistotu a poriadok v Centre. Aj FaKey bola spoločenská a rada sa s nami stretávala a debatovala o všetkom možnom.

20 rokov sme sa všetci piati ložkách. Vedci biologických vek zastavil pred rokom, ako nasledok Covidu.

KAPITOLA 2040

O 20 rokov neskôr to už bolo o inom. Každý človek, ktorý dosiahol vek 15 rokov dostával od štátu 1 500 eur. Pracovať, však nikto nemusel. Chcel si íť do roboty? Nič sa. Chcel si sa íť bicyklovať? Biele si. Chcel si celý deň potulovať v posteli? Ležal si. Celý svet bol zautomatizovaný. Vreimanienci ťa obsluhovali roboti, v lekárni ti lieky vydali roboti, doma aj vo verejných priestranstvách upratovali roboti.

Niekoľko by si mohol povedať, že to bol ideálny svet. Skúsme sa však opýtať: Pascal: Raz sa chceš najesť a namiesto steaku mi prinesie celú krávu. Stále nadával, že do roboty nikdy nechceš a prestal mať rád ľudí. Z FaKey sa zase stala jediná ženská raperka na svete. Vystupovala však len online. Na nás si ani nepozerala.

My, so Samanthou a ostatnými sme si uvedomili, že sa spoločnosť rozdelila

Kapitola 1: 2020

Píše sa rok 2060. Volám sa Daisy, mám 60 rokov, no môj biologický vek sa zastavil na čísle 19. Spolu s priateľmi sa opäť snažíme zabrániť nepredstaviteľnej devastácii ľudstva.

Ale začnime od začiatku. Narodila som sa v roku 2000 v malom meste Poprad v srdci Európy. Celé detstvo som strávila medzi bytovými domami, hrala som sa vonku s priateľmi, občas navštevovala zaujímavé galérie alebo si užívala festivaly. Tu som sa stretla so svojimi priateľmi Joshuom, Clarissou, Anthonyom a Samanthou.

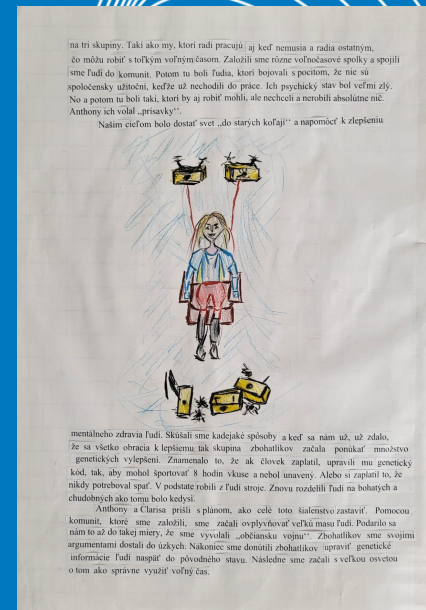
Naši rodičia, známi a susedia museli pracovať, aby zarobili peniaze a kúpili nám, čo sme chceli. Navštevovali sme rôzne školy a vo voľnom čase robili, čo nás zaujímal. V centre voľného času sme založili mestský mládežnícky parlament a organizovali rôzne voľnočasové aktivity pre našich rovesníkov. Všetci okolo nás boli veľmi milí a veselí. Dokonca aj nevrly Pascal, ktorý sa staral o čistotu a poriadok v centre. Ba aj FaKey bola spoločenská a rada sa s nami stretávala a diskutovala o hocičom. Dvadsať rokov ubehlo ako voda a všetci piati sme sa ocitli na nemocničných lôžkách. Vedci potvrdili, že náš biologický vek sa pred rokom zastavil v dôsledku COVID-u.

Kapitola 2: 2040

O dvadsať rokov neskôr bolo všetko inak. Každý, kto dosiahol vek 15 rokov, dostal od štátu 1 500 eur. Nikto nebol nútený pracovať. Ak chcel ísť do práce, mohol. Ak chcel ísť na bicykel, mohol. Ak chcel celý deň ležať v posteli, jednoducho to urobil. Celý svet bol automatizovaný. V reštauráciách obsluhovali roboti, v lekárňach roboti vydávali lieky a doma aj na verejných miestach roboti udržiavali čistotu. Niektorí by povedali, že to bol ideálny svet. Ale skúste sa spýtať Pascala! Raz si chcel objednať jedlo a namiesto steaku mu priniesli celú kravu. Neustále sa sťažoval, že už nikto nepracuje a začal nenávidieť ľudí.

FaKey sa stala jedinou ženskou raperkou na svete, ale vystupovala len online. Ani si na nás nespomenula.

Samantha, ostatní a ja sme si uvedomili, že spoločnosť sa rozdelila do troch skupín. Prvá bola ako my - milovali sme prácu, aj keď nebola potrebná a radili sme iným, ako tráviť voľný čas. Zakladali sme rôzne kluby a zblížovali ľudí v komunitách. Potom boli tí, ktorí mali pocit, že sú spoločensky zbytoční, keďže už nemuseli pracovať. Ich duševné zdravie bolo veľmi zlé. A nakoniec boli tí, ktorí mohli pracovať, ale nechceli a nerobili vôbec nič. Anthony ich nazýval „píjavice“. Naším cieľom bolo dostať svet „späť na správnu cestu“ a pomôcť ho zlepšiť.

KAPITOLA 2060

Súčasnosc. Je koniec roka 2060. Svet sa opäť zmenil na nepoznanie. Aj keď sme postali množstvo problémov, ktoré sa počas posledných 20-tich rokov objavili stojíme na prahu ďalšej občianskej vojny. Tentokrát však nebudeme bojovať proti zbohatkcom. Naším súperom sa totiž stala AI. Tá si totiž začala robiť čo chce. Dáďi ovplyvňuje a smeruje tak, aby išli proti sebe. My sme však na túto výzvu pripravení a určite ju zvládneme. Kvôli Vám.

Chalisa
Joshua
SAMANTHA
Daisy
ANTHONY

Kapitola 3: 2060

Je koniec roka 2060. Svet sa opäť zmenil na nepoznanie. Aj keď sa nám podarilo prekonať mnohé problémy, ktoré sa objavili za posledných 20 rokov, stojíme na prahu ďalšej občianskej vojny.

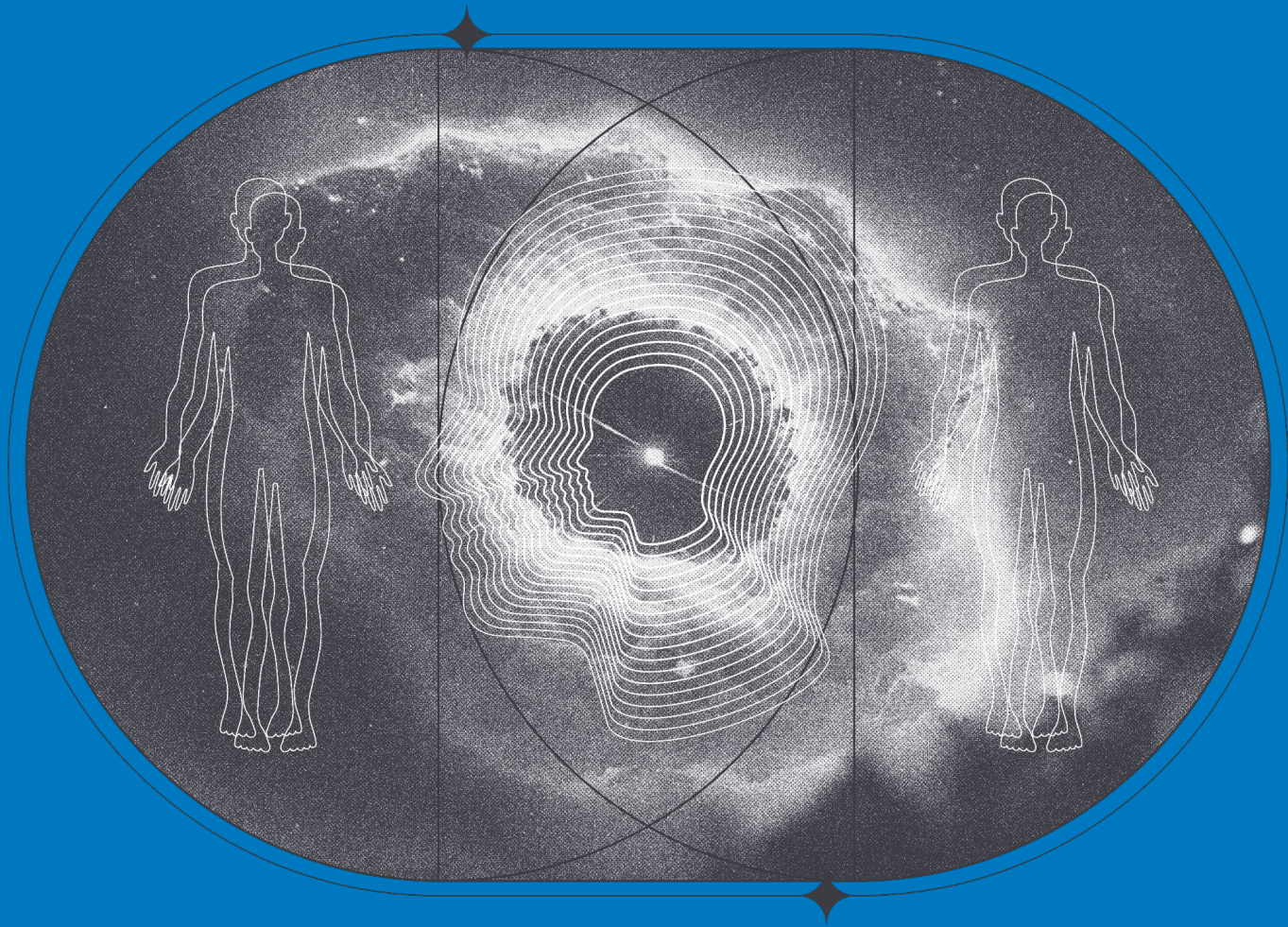
Tentokrát však nebudeme bojovať proti bohatým elitám. Naším protivníkom sa stala umelá inteligencia, ktorá si začala robiť, čo chce. Ovláda ľudí a manipuluje ich tak, aby sa obrátili proti sebe. Ale my sme na túto výzvu pripravení a určite ju prekonáme. Pre dobro všetkých.

Metodika a facilitácia školenia: Alexandra Kurišová, Lilia Raikhline, Maty Mihal'ko

Účastníci: Jakub Bendík, Eva Kacviňárová, Michaela Štolcová, Marek Lindeman,
Darya Liutkevich

Témy, ktoré sa objavujú v tomto výstupe, zahŕňajú:

- **Technologickú automatizáciu a robotizáciu:** technologický pokrok vedie k významným spoločenským zmenám a vyvoláva otázky o hodnote a zmysluplnosti ľudskej práce a existencie v takomto svete.
- **Spoločenské rozdelenie:** oddelené komunity, potenciálne sociálne napätia a nerovnosti v budúcej spoločnosti.
- **Duševné zdravie a význam pre spoločnosť:** duševné zdravie sa stáva kľúčovou otázkou najmä pre tých, ktorí sa cítia v spoločnosti zbytoční kvôli nahradeniu ich práce automatizáciou.
- **Etické a morálne výzvy:** zastavenie biologického starnutia prináša otázky o biotechnológii a etické dôsledky takýchto zásahov.
- **Polarizáciu medzi bohatými a chudobnými:** napriek existencii univerzálneho príjmu niektorí jedinci hľadajú osobný finančný zisk na úkor ostatných prostredníctvom biotechnologických úprav, čo zdôrazňuje rastúce sociálne rozdiely.
- **Umelú inteligenciu (AI) ako hrozbu:** zobrazenie AI ako potenciálnej hrozby odráža pretrvávajúce obavy o jej budúci vývoj a vplyv na spoločnosť.
- **Sociálne a ekonomické zmeny:** zavedenie nepodmieneného príjmu pre všetkých prináša radikálne spoločenské zmeny.

ČASŤ 2: ČO SME SA NAUČILI

Počas realizácie projektu sme sa veľa naučili. Tu zdieľame, čo si z projektu odnášame:

- Zo samotných príbehov, čo mladí ľudia vidia, v čo dúfajú a čoho sa obávajú, keď premýšľajú o budúcnosti – o svete, v ktorom budú žiť ako dospelí.
- A z našej spoločnej skúsenosti, ako mladí ľudia rozvíjajú gramotnosť formovania budúcnosti, ako ich to ovplyvňuje a ako pomôcť pracovníkom s mládežou, pedagógom a hlavným aktérom v živote mladých ľudí začať svoje vlastné aktivity v tejto oblasti.

Čo nám hovoria príbehy?

Čo sa môžeme dozvedieť z príbehov o budúcnosti, ktoré účastníci vytvorili počas desiatich školení? Čo nám odhaľujú o ich myšlienkach, obavách, nádejach a starostiach?

V úvode treba povedať, že mnohí z mladých ľudí, s ktorými sme pracovali, nie sú zvyknutí premýšľať o budúcnosti. Nikto ich to nikdy neučil a v školách neexistuje predmet, ktorý by ich povzbudzoval predstavovať si, ako by mohla vyzeráť ich budúcnosť. Spoločne nediskutujú o tom, čoho sa v súvislosti s budúcnosťou obávajú alebo po čom túžia, aj keď sú tieto témy pre nich veľmi dôležité.

Päť kľúčových tém

Z našej skúsenosti vyplýva, že mnohí z mladých ľudí majú o budúcnosti základné predstavy, ktoré sú formované dominantnými príbehmi, s ktorými sa stretávajú v médiách, knihách a filmoch. Nie je preto prekvapením, že pri rozmyšľaní o budúcnosti ich ako prvé napadnú klimatická kríza a technológia. Tieto témy sa objavujú takmer vo všetkých príbehoch, ktoré sme vytvorili spolu s mladými ľuďmi.

Environmentálne krízy, ekologická obnova a naliehavá potreba udržateľnosti sú opakujúcimi sa témami, ktoré odrážajú rastúce obavy o budúcnosť planéty a nevyhnutnosť konať. Ak týmto príbehom veríme, môžeme vidieť i realitu a následky nekonania.

Nárast digitalizácie, automatizácie, umelej inteligencie a autonómnych strojov (teda robotov) sa takisto často objavujú s dôrazom na to, ako ovplyvnia pracovný trh, sociálne štruktúry a osobný zmysel života. Ako roboty preberajú čoraz viac úloh, mladí ľudia si kladú otázky o úlohe ľudskej práce a jej význame v silne automatizovanom svete.

Naše pozorovania tiež ukazujú, že veľa mladých ľudí spočiatku vníma budúcnosť (všeobecnú, nie svoju vlastnú) skôr v dystopickom a negatívnom svetle a vyvoláva v nich neistotu a strach. Avšak (i) značná časť účastníkov - s rôznymi rozdielmi medzi školeniami - vidí budúcnosť pozitívnejšie, a (ii) výsledky u starších účastníkov a pracovníkov s mládežou sú podobné.

Účastníci kladú veľký dôraz na **duševné zdravie**. Výzvy v oblasti duševného zdravia sú v ich príbehoch neustále prítomné. Najmä, pokiaľ ide o spracovanie emócií, samotu, nadmerné používanie digitálnych technológií a/alebo šikanu, či stratu zmyslu života kvôli automatizácii. Tieto problémy často súvisia s väčšou témou, ktorou je strata hlbokých a zmysluplných vzťahov.

Často sa objavuje i téma **monitorovania**, najmä prostredníctvom umelej inteligencie a technológií. Príbehy vyjadrujú obavy zo zhromažďovania dát, manipulácie a možného využitia technológií na sociálnu kontrolu alebo obchodovanie s psychografickými údajmi (otázky súkromia). Mladí ľudia však nechcú takúto kontrolu nad svojimi životmi a vo svojich predstavách o budúcnosti sú pripravení vzdorovať svetu ovládanému umelou inteligenciou a ďalšími digitálnymi kontrolnými mechanizmami.

Spoločnosť pociťuje následky narastajúcej **polarizácie**, čo sa odzrkadľuje aj v príbehoch o budúcnosti účastníkov vzdelávaní. Tieto príbehy hovoria o prehlbujúcej sa diere medzi sociálnymi, ekonomickými a kultúrnymi skupinami. Či už ide o polarizáciu spôsobenú politikou osobnej identity, spoločenskou nerovnosťou alebo rozdielmi medzi bohatými a chudobnými. Ako významná sa ukazuje výzva spojená s potrebou spolunažívania a porozumenia. Zároveň je tu silná túžba, ak nie nutnosť, žiť spolu napriek rozdielom. To sa prejavuje najmä v príbehoch, kde vystupujú utečenci, ktorí museli opustiť svoje domovy kvôli environmentálnym problémom. Napriek svojim odlišnostiam sú tieto postavy spojené spoločnou túžbou čeliť náročným situáciám kolektívne a hľadať nové spôsoby, ako prežiť.

Gramotnosť formovania budúcností z reálnej skúsenosti - Čo sme sa naučili prácou nielen s mladými ľuďmi?

V projekte The Future is Now sme realizovali desať dvoj a viacdňových školení s takmer 200 účastníkmi zo Slovenska a Belgicka. Mladí ľudia boli rôzneho veku, etnicitu a mali rôzne sociálne zázemie. Na základe našich pozorovaní, reakcií samotných účastníkov a hodnotení v tíme expertov môžeme potvrdiť, že školenia zamerané na gramotnosť formovania budúcností im priniesli veľa cenných poznatkov.

Vytváranie nádeje prostredníctvom činov

Na základe našich skúseností s gramotnosťou formovania budúcností a spolupráce na tvorbe príbehov o rôznych budúcnostiach považujeme za dôležité, že mladí ľudia vidia nádej. Podnietení aktivitami zameranými na budúcnosť si začínajú uvedomovať, že budúcnosť nemusí byť úplne dystopická a že pri jej formovaní zohrávajú dôležitú úlohu. Aj takýmto spôsobom často prvýkrát premýšľajú o tom, čo môžu urobiť či už ako jednotlivci, alebo kolektív.

Jedinečnou témou, ktorá v rámci školení vyniká, je dôraz na osobnú iniciatívu a presvedčenie, že individuálne alebo kolektívne konanie môže priniesť významné zmeny, čo ponúka optimistickjší pohľad na spoločenskú transformáciu. Ich nádej nevyplýva z pasívnej viery v lepšiu budúcnosť, ale z uvedomenia si účastníkov, že aj v zložitejšej budúcnosti môžu byť spoločne hybnými silami zmien.

Porozumenie, čo sa účastníci skutočne naučili

Prístup a metódy použité na našich školeniach sa výrazne líšia od tradičných spôsobov vyučovania, ktoré často zahŕňa krátke a časové na seba nadväzujúce sekvencie, pasívne prijímanie informácií a testovanie namiesto aktívneho zapájania mladých. Na školeniach gramotnosti formovania budúcností sa zameriavame na podporu osobných názorov, predstavivosti a zážitkového učenia prostredníctvom kolektívneho úsilia.

Gramotnosť formovania budúcností sa nevzťahuje iba na tému budúcnosti. Zahŕňa súbor zručností, ktoré si účastníci neustále rozvíjajú a zdokonaľujú, vrátane predstavivosti, komunikácie, práce v tíme a tvorivého riešenia problémov.

- **Predstavivosť** umožňuje účastníkom vytvoriť si obraz o rôznych možných budúcnostiach a preskúmať rozličné scenáre, čím rozširujú svoj pohľad na svet a rozvíjajú schopnosť inovatívneho myslenia.
- Zručnosti **efektívnej komunikácie** umožňujú účastníkom jasne vyjadrovať myšlienky a viesť zmysuplné rozhovory, čo zlepšuje ich schopnosť zdieľať poznatky a spolupracovať s ostatnými.
- **Práca v tíme** kladie dôraz na spoluprácu a spoločné úsilie, pričom účastníkov povzbudzuje, aby využívali silu rôznych názorov a odbornosť na dosiahnutie spoločných cieľov.
- **Tvorivé riešenie problémov** znamená pristupovať k výzvam originálne a flexibilne a hľadať nové riešenia pre zložité problémy.

Účastníci rovnako rozvíjajú svoje zručnosti spojené s kreatívnymi médiami, ako je tvorivé písanie, zvuk, video, herectvo a pod. Ako v týchto oblastiach napredujú, nielenže si zlepšujú svoje individuálne schopnosti, ale zároveň prispievajú k dynamickejšiemu a progresívnejšiemu prístupu riešenia budúcich výziev. Pevne veríme, že rozvoj gramotnosti formovania budúcností je úzko spojený s týmito a ďalšími zručnosťami a postojmi.

Výber a rámcovanie (definovanie) tém

Neexistuje nič ako „jedna budúcnosť“, ale existujú mnohé budúcnosti niečoho, niekoho alebo nejakého miesta v konkrétnom časovom horizonte. Ako v tomto ohľade definovať a rámcovať vzdelávaciu aktivitu?

- **Vyberte témy, ktoré medzi účastníkmi rezonujú.** Mladí ľudia sa najčastejšie zaujímajú o témy týkajúce sa vzťahov, duševného zdravia, environmentálnych problémov a technológií. Zaujímavé pre nich môžu byť aj oblasti ako vzdelávanie, politika a infraštruktúra miest. Tým, že sa zameriate na témy, ktoré sú pre nich dôležité, zabezpečíte, že vybrané témy budú mať potenciál inšpirovať alebo posilniť účastníkov a vyvolať v nich skutočný záujem skúmať ich hlbšie.
- **Vyhňte sa nejasnosti.** Niektoré témy môžu byť príliš obširné („budúcnosť Slovenska“) alebo príliš abstraktné a nejasné („budúcnosť spoločenského diskurzu“), čo sťažuje vedenie zmysluplných rozhovorov. V procesoch gramotnosti formovania budúcností často postupne pridávame vrstvy zložitosti. Ak je však téma od začiatku príliš obširna, nejasná alebo abstraktná, účastníci môžu mať problém nájsť spoločný základ, čo vedie k zmätku a strate záujmu.
- **Nechajte účastníkov počas procesu tému predefinovať alebo na ňu zmeniť pohľad.** V aktivitách zameraných na gramotnosť formovania budúcností zvyčajne nie je požiadavka vytvoriť niečo, čo by malo byť realizovateľné pre „klienta“ alebo inštitúciu. Preto, aj keď ste dobre nastavili počiatočnú tému stretnutia, účastníkom by ste mali umožniť, aby si ju „osvojili“, naplnili vlastným významom a niekedy ju aj zmenili. Napríklad stretnutie, ktoré bolo pôvodne zamerané na vzdelávanie, sa nakoniec sústredilo na duševné zdravie. Pretváranie témy navrhutej niekým iným je samo o sebe súčasťou „osobnej iniciatívy“, ktorú sa gramotnosť formovania budúcností snaží podporovať.

Vytváranie správneho prostredia pre kolektívne myslenie, učenie sa a tvorbu

Kľúčovou súčasťou aktivít zameraných na gramotnosť formovania budúcnosti je aktívne zapojenie účastníkov. Nie je to však vždy jednoduché. Mnohí mladí ľudia nie sú zvyknutí na to, že sa ich niekto pýta na názor. Aktivity môžu pôsobiť príliš abstraktne alebo neuchopiteľne. Na začiatku môže byť nepríjemné, ak prinášame príliš veľa zložitých a komplexných poznatkov. Pre účastníkov môže byť nudné, ak majú pocit, že ich úlohou je len zopakovať existujúce postupy namiesto toho, aby prispeli vlastnými originálnymi nápismi.

- **Doprajte si dostatok času.** Účastníci, ktorí prichádzajú prvýkrát, často nie sú zvyknutí premýšľať inovatívnymi spôsobmi, pretože poznajú skôr tradičnejšie prístupy. Spočiatku sa im môžu koncepty a metódy zdať neznáme alebo náročné. Avšak s každým ďalším blokom a aktivitou sa ich porozumenie postupne prehľbuje. Čím viac času strávia zapájaním sa do jednotlivých blokov, tým viac začnú absorbovať a osvojovať si nové koncepty. Účasť na diskusiách, aktivitách a reflexiách im pomáha rozvíjať hlbšie pochopenie témy, ktoré ovplyvňuje ich perspektívu a správanie. Ak máte na aktivity obmedzený čas, neváhajte zorganizovať pravidelné kratšie stretnutia.

- **Vytvorte pre účastníkov bezpečné prostredie.** Vytvorte prostredie, kde sa môže každý slobodne vyjadriť, aj keď predstavy o budúcnosti (a súčasnosti) môžu byť v skupine odlišné. Prinášať zložité a náročné témy je v poriadku. Len sa uistite, že máte bezpečné, inkluzívne a rozmanité prostredie, aby sa účastníci cítili pohodlne a v ktorom môžu sebavedome vyjadrovať svoje myšlienky bez obáv skúšať neznáme a robiť chyby. V správnej atmosfére sú mladí ľudia ochotnejší zapájať sa viac do hĺbky a efektívnejšie zvládajú aj zložité témy. Kľúčovú úlohu pri vytváraní tohto prostredia zohrávajú facilitátori, ktorí ponúkajú konštruktívnu spätnú väzbu, oceňujú ich snahu, podporujú otvorený dialóg a sprevádzajú účastníkov celým procesom. Niekedy to môže znamenať aj „ustúpenie“ z pozície autority facilitátora alebo školiteľa, kedy s účastníkmi spolupracuje ako partner.
- **Účastníkom dôverujte.** Mladí ľudia môžu vedieť o rôznych témach viac, ako si myslíte. Ak nie, často sú schopní si potrebné informácie rýchlo vyhľadať. Svoje myšlienky dokážu formulovať a nemajú problém diskutovať o zložitých otázkach. Vedia, čo je pre nich dôležité. To však neznamená, že nepotrebujú vašu pomoc (pri hľadaní a triedení informácií a dezinformácií, pri porovnávaní rozdielov, správnom vyjadrení svojich myšlienok a názorov atď.). Na základe našich skúseností vieme, že aktivity na gramotnosť formovania budúcnosti sa najlepšie realizujú horizontálnym, partnerským a kolektívnym spôsobom než hierarchickým prístupom zhora nadol.

- **Rešpektujte rôzne spôsoby, akými účastníci vnímajú budúcnosť a aktivity, ktorými ich sprevádzate.** V skutočnosti je formulovanie vlastných „predpokladov o budúcnosti“ a prijatie toho, že neexistujú „správne“ alebo „nesprávne“ predpoklady, prvým krokom na ceste gramotnosti formovania budúcností. Niektorí účastníci sú zvyknutí premýšľať o budúcnosti z rôznych dôvodov. Niektorí môžu byť politicky angažovaní, zatiaľ čo iní môžu byť fanúšikmi sci-fi. Niektorí sa riadia intuíciou alebo nádejou, zatiaľ čo iní preferujú vedecky podložené fakty a racionálne argumenty. Niektorí nemajú problém predstavovať si zmenu, iní zase ťažko veria, že sa niečo v budúcnosti zmení. Niektorí veria, že budúcnosť možno formovať ľudskou činnosťou, zatiaľ čo iní sú voči tomu skeptickí alebo veria viac v osud. Žiadny z týchto prístupov nie je správny a ani nesprávny. Využite tieto rozdiely v prospech skupiny (napríklad tí racionálnejší môžu hľadať dáta, zatiaľ čo najkreatívnejší vytvoria scenáre a skeptici ich budú spochybňovať a otvárať diskusie). Účastníkom nechajte priestor, aby počas školenia či workshopu mohli svoj postoj zmeniť.

- **Kolektívne tvorenie a hranie rolí sú silnými nástrojmi pre všetky vyššie uvedené odporúčania.** Pri tvorbe príbehov a stvárňovaní rolí mladí ľudia nielenže hovoria o budúcnosti, ale ju aj „žijú“. Samotné sedenie a rozprávanie sa v rámci workshopu nie je pre mnohých veľmi zaujímavé. Ak je však súčasťou tvorba umenia a hmatateľného kreatívneho výsledku, pomáha to skĺbiť rozvoj zručností s premýšľaním o budúcnosti. Umožňuje to skupine vytvoriť niečo spoločne. Niečo, čo môžu priviesť k životu, dokončiť spolu, byť na to hrdí a dokonca prezentovať výstup. V tomto kontexte fikcia nevylučuje reálne a kritické myslenie. Tvorba fikcie môže zahŕňať predchádzajúci výskum, pomôcť spochybniť konvencie a predsudky, otvoriť nové nepoznané možnosti, ktoré možno následne preskúmať inými spôsobmi. Fikcia môže zahrnúť aj komplexnosť a celistvosť, čo je kľúčový prvok gramotnosti formovania budúcností, ktorý je prítomný prostredníctvom rôznorodosti kultúr, vedomostí, schopností, záujmov a presvedčení účastníkov.
- **Usilujte sa o vytvorenie výstupu, na ktorý budú účastníci hrdí.** Práca na konkrétnom finálnom produkte, ktorý môžu účastníci s hrdosťou ukázať ostatným (rodičom, priateľom, učiteľom, predstaviteľom miestnych samospráv atď.), dáva celej skupine jasný cieľ a pozitívne ovplyvňuje jej súdržnosť. Využitie kreatívneho formátu a rôznych médií (písaný príbeh, komiks, video, audio, divadlo, kresba atď.) môže účastníkov motivovať zapojiť sa do procesu a jeho častí (viď nižšie o výbere média).
- **Venujte čas reflexii kolektívnej tvorby výstupu.** Či už v rámci menšej skupiny alebo pri zdieľaní obsahu výstupu pred celou skupinou, využite tvorbu výstupu prostredníctvom rôznych médií na podnietenie zmysluplných diskusií: Čo nás prekvapilo? Čo sme sa naučili? Na čo sme zmenili názor? Aké myšlienky sú v príbehu? Aké tam chýbajú a mohli by sme doplniť? Mohli by sme si predstaviť aj iné budúcnosti? Čo je v týchto príbehoch žiaduce a čo nie (a cíti to každý rovnako)? Je to možné alebo nie (rovnaká otázka)? Čo vedie účastníkov alebo publikum k túžbe ponoriť sa hlbšie do témy?

Výber správnych médií

Na našich školeniach gramotnosti formovania budúcností mali účastníci za úlohu predstaviť si príbehy odohrávajúce sa v budúcnosti a pretvoriť ich do výstupu, ktorý môžu zdieľať s ostatnými. Používali konkrétne médiá - napríklad písané príbehy, koláže, kresby, podcasty, ziny (magazíny), piesne či videá.

Žiadne médium nie je vylúčené, ale výber média a formátu výrazne ovplyvňuje proces aj výsledok, pričom dopady sú rôzne pre účastníkov, facilitátorov aj publikum. Mediá môžu byť motiváciou pre tých, ktorí by sa inak do diskusií o budúcnosti nezapojili, ale zároveň môžu rozptyľovať od rozhovorov, ktoré chceme viesť.

Výber média závisí od viacerých faktorov:

- **Časová dotácia** - písanie príbehov alebo divadelná improvizácia sú vhodné na krátke stretnutia, zatiaľ čo video môže vyžadovať viac krokov a tým pádom aj viac času.
- **Zručnosti v skupine** - môžu byť obmedzením, ak účastníci v skupine nemajú rovnakú úroveň zručností napríklad vo vytváraní videí, zároveň však môžu byť podporou skupinovej dynamiky. Video je obľúbené médium medzi mladými ľuďmi, ale má mnoho technických požiadaviek a vyžaduje si viac zručností, techniky a času ako napríklad koláž. Video zasa poskytuje priestor pre spoluprácu medzi účastníkmi s rôznymi zručnosťami a záujmami – herectvo, scénografia, kostýmy, filmovanie, zvuk, strih a ďalšie.

- **Úroveň abstrakcie a spôsob prezentácie obsahu** - niektoré formáty priamo sprostredkujú ľahko zrozumiteľné príbehy (napríklad podcasty), zatiaľ čo iné môžu vyžadovať viac vysvetlení ohľadom samotnej tvorby (napríklad hudba, výtvarné umenie).
- **Postprodukcia** - pekný výsledok, ktorý môžu účastníci zdieľať s priateľmi a rodinou, ich nadchne a pomáha šíriť obrazy budúcnosti verejnosti. Aj keď môže byť obsah výstupu vytvorený za pár dní (niekedy za pár hodín), aby bol atraktívny pre ľudí, ktorí neboli prítomní na workshope či vzdelávaní, väčšinou si vyžaduje postprodukciu – niekedy relatívne jednoduchú (upravenie písaných príbehov), inokedy náročnejšiu (strih videa).
- **Finančné a materiálne zabezpečenie** - pri videu sú materiálne a finančné náklady výrazne vyššie v porovnaní s podcastom. Účastníci musia zohľadniť aj najmenšie detaily a zachytiť ich, čo je výhodou, pretože to pomáha živo ilustrovať príbehy budúcnosti, ale zároveň to vyžaduje viac času, materiálnych zdrojov a tým aj viac finančných prostriedkov.

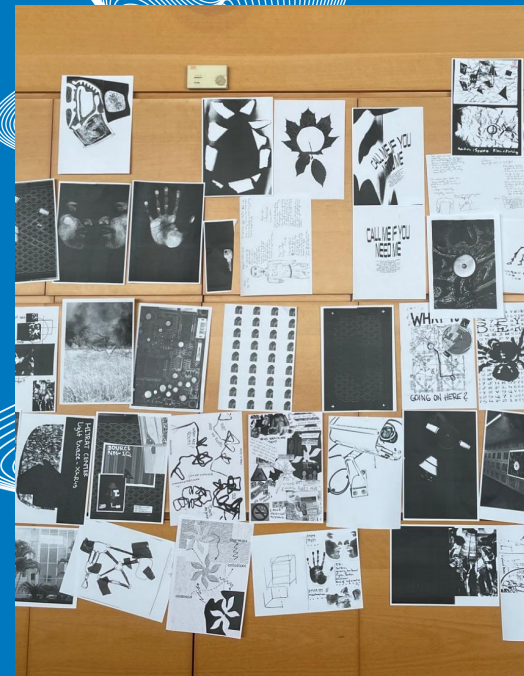
Vyhňte sa únavnej diskusii o utopickej vs. dystopickej fikcii

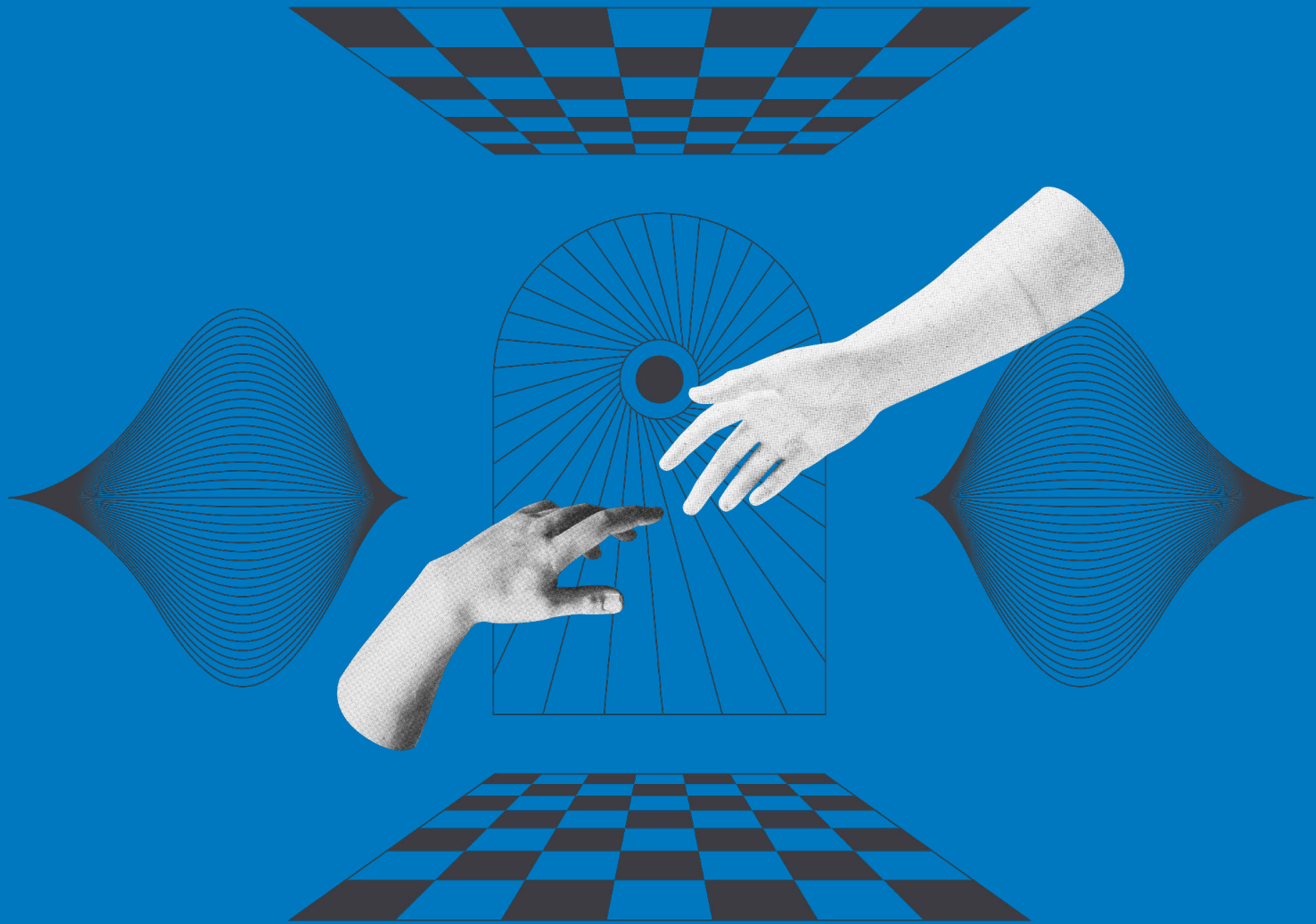

Na základe vlastnej skúsenosti sme zistili, že klasický rozdiel medzi pravdepodobnými a želanými budúcnosťami sa v praxi neukázal ako veľmi užitočný. Najmä v začiatkových fázach školení, aj keď je teoreticky dôležitý.

- **Rozlišovať „pravdepodobné“ a „želané“ nie je také jednoduché, ako sa zdá.** Najmä pri premýšľaní o budúcnosti, ktorej zložitost' a neistota sťažujú porozumenie vedomostí, presvedčení a hodnôt. Napríklad, keď hovoríme o post-growth budúcnosti (Post-growth future je koncept, ktorý vychádza z myšlienky, že neustály ekonomický rast nie je udržateľný vzhľadom na obmedzené prírodné zdroje a environmentálne limity našej planéty), „objektívne“ si myslíme, že nás k nej dovedie životné prostredie („pravdepodobná budúcnosť“). Alebo veríme, že nás to spojí s hlbšími zdrojmi pochopenia zmyslu života a spokojnosti („želaná budúcnosť“)? Ak takúto budúcnosť odmietame, je to z dôvodu, že veríme v silu technológií, ktoré nám poskytnú riešenie environmentálnych kríz („pravdepodobné“)? Alebo sa nám zdá príliš tmavá na to, aby sme o nej vôbec premýšľali („neželaná“)? Podľa našich skúseností bolo ľahšie diskutovať tieto rozdiely po spoločnej tvorbe výstupu než pred ňou.

- **Nenahliajte na účastníkov, aby vytvárali „pozitívne budúcnosti“.** Neraz sa stretávame so silným tlakom na vytváranie pozitívnych obrazov budúcnosti. Ten vychádza z dvoch predpokladov, ktoré však naša skúsenosť nepotvrdila. Prvým je, že ak ľudia pracujú bez vedenia a podpory facilitátora, tvoria prevažne temné („dystopické“) príbehy. Druhým je, že temné obrazy budúcnosti vedú k beznádeji a apatii. V praxi sme zistili, že keď účastníkom dáme slobodu, väčšinou rozprávajú príbehy, v ktorých je svet vo všeobecnosti ťažší ako dnes (čo nie je neprímeraný predpoklad), ale hlavný protagonisti príbehov dokážu vytvoriť priestor pre zmenu, solidaritu a nádej.
- **Ľudia sa budú a mali by sa líšiť v názoroch na to, čo je želaná budúcnosť.** Diskusia o želaných budúcnostiach je v podstate esenciou politiky. Nie je dôvod, aby sa mladí ľudia v týchto otázkach zhodovali viac, než ľudia zo staršej generácie! Najlepším výsledkom spoločného úsilia môže byť vytvorenie obrazov budúcnosti, v ktorých spoločne môžu fungovať rôzne hodnoty. V záverečnej reflexívnej časti dovoľte účastníkom, aby konštruktívne diskutovali o svojich pohľadoch na to, čo podľa nich je a nie je želané. Ak je však tlak na vytváranie pozitívnych budúcností príliš veľký, účastníci často vyhovejú zadaniu tak, že vytvoria nevýrazné príbehy, v ktorých sa veci zázračne vyriešia bez hľadania kompromisov a riešenia závažných problémov. Tým zaniká veľká časť komplexnosti, ktorá je kľúčovým konceptom gramotnosti formovania budúcností.
- **Je zaujímavejšie a zároveň náročnejšie pomôcť účastníkom odpútať sa od známych stereotypov, ktoré prináša zábavný priemysel.** Účastníci dennodenne prichádzajú do kontaktu s filmami, televíznym seriálmi, videohrami, románmi a komiksami, ktoré sú plné futuristických technológií, hrdinov a technológií podobných „Veľkému bratovi“ alebo Terminátorovi. Na to, aby sme podporili predstavivosť účastníkov a umožnili postavám a príbehom rozvíjať sa nečakanými smermi (čo prináša i priestor na zábavu), môžeme využiť práve spoločné tvorenie kvalitných a zdieľateľných výstupov prostredníctvom rôznych médií.

Časť 3: ČO ĎALEJ?

V duchu základných princípov projektu sme sa pokúsili predstaviť si jeho rôzne budúcnosti. Vyrozprávať však iba jeden príbeh by nebolo v súlade s našim prístupom. Preto sme požiadali každého člena tímu projektu The Future is Now, aby napísal vlastný príbeh o budúcnosti, ktorú projekt zmenil. Hlavní aktéri projektu sú v príbehoch osobne zainteresovaní a popisujú rôzne scenáre budúcnosti z vlastnej perspektívy.

Naše príbehy zdieľame ako pozvánku pre všetkých čitateľov, aby gramotnosť formovania budúcností vnímali ako výzvu neustále si predstavovať a prehodnocovať nové a alternatívne možnosti.

Klikni a objavuj

Chloé Luchs-Tassé

Alexandra Kurišová

Khushboo Balwani

Soňa Turanová

Ellen Anthoni

Alena Tomanová

Daniel Kaplan

Lilia Raikhline

Klikni a objavuj

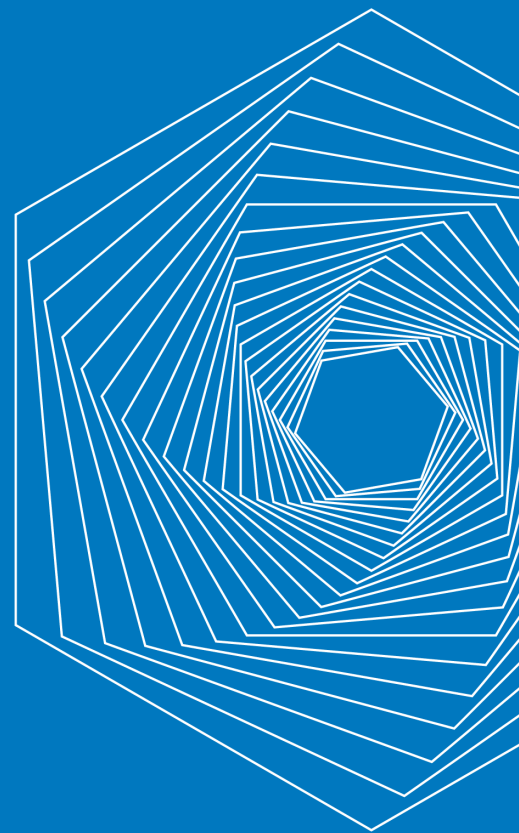
Budúcnosť Aleny Tomanovej

Organizácia: Youthwatch

27. august 2050

Dnes som v rozšírenej realite (AR - Augmented Reality)! Som hrdá na svojich bývalých účastníkov, s ktorými som takmer pred 30 rokmi experimentovala s gramotnosťou formovania budúcností na Slovensku. Niektorých školenie uchvátilo natoľko, že študovali Futures Studies v zahraničí. Niektorí pokračovali v experimentovaní s budúcnosťou priamo v praxi. Vyvinuli program, ktorý má teraz 120-tisíc divákov a zapája viac ako 50-tisíc ľudí. Pamätám si, keď prvýkrát odvysielali talk show „Pod Lampou“, ktorá sa venovala spoločenským otázkam. Líšila sa od tradičných politických debát, na ktoré sme boli v našej krajine zvyknutí. Filozofické diskusie začali prenikať do bežných domácností. Do hlavného prúdu priniesli filozofické rozhovory, ale aj diskusie zamerané na budúcnosť. Zhromažďovali inovatívne nápady a perspektívy, ktoré nám pomáhajú predstaviť si zajtrajšok novými spôsobmi.

Ako sa svet, čas a technológie posunuli vpred! Niektorí z mladých ľudí, s ktorými som pracovala, sú dnes dospelí a vytvorili reláciu „Plán pre budúcnosť“. Som im za to nesmierne vďačná. Je úžasné, že dnešní diváci už nie sú len pasívnymi prijímateľmi, ale môžu sa aktívne zapájať a spolutvoriť budúcnosť prostredníctvom metódy crowdsourcingu budúcich scenárov. Relácia umožňuje divákovi prispievať svojimi nápady na možné budúce scenáre. Pomocou technológie rozšírenej reality diváci môžu tieto nápady vizualizovať vo svojich vlastných domácnostiach a interagovať s nimi v reálnom čase.

Hmmm, musím sa poponáhľať a vytvoriť si vhodný digitálny outfit, keďže pozvaná som bola až dnes. Stále sa zamýšľam nad tým, prečo ma zavolali na diskusiu o téme „Čo, ak by vzdelávanie bolo prispôsobené genetickým predispozíciám jednotlivcov?“ Prečo radšej nepozvali niekoho mladšieho s čerstvým pohľadom na vec?

Mantra dňa znie: Nenechaj sa vyviešť z miery hlúpymi nápadi z educAltion. Nenechaj sa rozhnevať umelou inteligenciou. Nenechaj sa rozhnevať nápadi od AI.

Každopádne som veľmi zvedavá, čo dnešná kolektívna predstavivosť všetkých zapojených v rámci tejto témy prinesie.

Ďakujem, sebareflexívny denník, to by pre dnešok stačilo.

Koniec nahrávania.

Budúcnosť Daniela Kaplana

Organizácia: Plurality University Network

Gramotnosť formovania budúcností - TEST

Trvanie: 3 hodiny

Samostatná práca (bez interakcie medzi študentmi, či už online alebo offline).

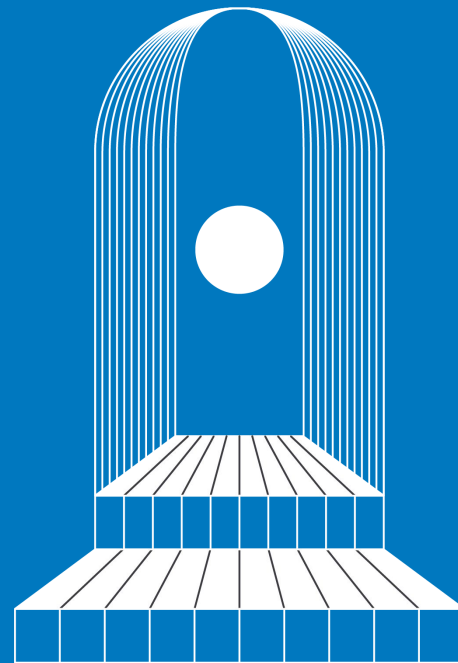
Vyber si jednu z možností:

Esej: Výhody a obmedzenia scenárových metodológií vo Future Studies

Tematická úloha: Predstav si a odôvodni 3 scenáre pre budúcnosť vzdelávania na Slovensku

Pre profesionálov: Napíš trendovú správu pre kórejskú kozmetickú firmu

- Pfff. Gramotnosť formovania budúcností je taaaaaaak ťažká a nudná!!
- Ja viem! A tak zbytočná.
- Pravda. Veci sa aj tak nikdy neudejú podľa plánu.
- A v oblasti štúdia budúcnosti je tak málo pracovných miest, tak načo to potrebujeme? Bolo by lepšie, keby sme sa venovali biotechnológiám, dizajnu hier alebo permakultúre.

*

Cítim sa zodpovedne. V polovici 20. rokov som bol taký hrdý, keď som videl, že hnutie, ktoré inicioval projekt The Future Is Now spolu s niekoľkými ďalšími podobnými iniciatívami, viedlo k rýchlemu rozšíreniu témy gramotnosti formovania budúcností (Futures Literacy) vo vzdelávaní i k skutočnej „budúcnostnej móde“. Každá krajina zrazu chcela mať svoje ministerstvo budúcnosti, každá firma si naplánovala svoju víziu budúcnosti a aj každá škola mala svoj Futures Literacy učebný plán.

Čo sme nepredvídali – ha! – bolo to, ako toto hnutie okamžite ovládli profesionálni futuristi. Vytvorili absurdne náročný učebný plán pre školy, ktorý vyžadoval čoraz viac hodín a učiteľov, ktorých bolo treba vziať z iných predmetov, čo viedlo k veľkým neúspechom u študentov. Zaplnili ministerstvá a ďalšie špecializované úrady. Monopolizovali oblasť budúcnosti. Takže výsledok bol presným opakom toho, v čo sme dúfali. Budúcnosť sa viac ako kedykoľvek predtým stala záležitosťou špecialistov a expertov.

Preto sme my - Alena, Ellen, Lilia, Sona, Alexandra, Khushboo, Chloé a ja (riadne nabudení neurostimulátormi) a niekoľko mladších ľudí - museli v roku 2045 opäť prevziať zodpovednosť. Náš projekt sme nazvali: Budúcnosť PRE VŠETKÝCH je teraz (The Future FOR ALL Is Now). Jeho cieľom bolo odstrániť monopol, ktorý mali špecialisti na gramotnosť formovania budúcností a premeniť ju na to, čím vždy mala byť - v zručnosť, ktorá je dostupná pre všetkých a užitočná v ich každodennom živote na ich vzdelávacej ceste, v rámci kolektívnej diskusii i pre ich rozhodovanie.

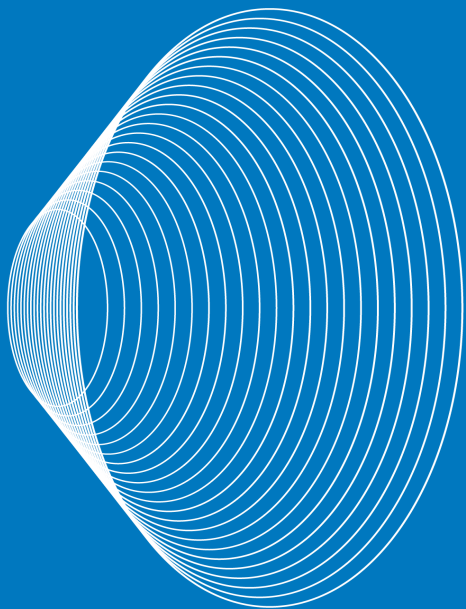
Experimentovaním s malou sieťou inovatívnych škôl sme rozčlenili kurzy budúcnosti a začlenili ich do každého iného predmetu ako dejepis (alternatívna história), geografia (napríklad mapovanie budúcich dopadov zmeny klímy), literatúra (zaradenie vedeckej fantastiky do povinného čítania), matematika (prediktívne modely, pravdepodobnosti), ekonómia (predvídanie a riziká), prírodné vedy (systémové myslenie). Namiesto toho, aby bola gramotnosť formovania budúcností samostatným predmetom, sa stala spôsobom, ako sa vyrovnáť s multidisciplinaritou, komplexnosťou, neistotou a nezhodami. Spôsobom učenia, ktorý poskytoval znalosti danej disciplíny (na napísanie alternatívnej histórie napríklad musíte rozumieť dejinám), ako aj zručnosti pre výskum, spoluprácu, debatu, predstavivosť a riešenie problémov. Výsledky boli tak ohromne pozitívne, že nové hnutie sa rýchlo rozšírilo do vzdelávacích systémov v Európe. Do roku 2050 si takmer žiadny vzdelávací systém neudržal samostatné učebné osnovy pre gramotnosť formovania budúcností. Tisíce učiteľov, ktorým zmenili pôvodné disciplíny, aby učili budúcnosť, sa mohli vrátiť k tomu, čo vedeli najlepšie a učiť to inak - s dôrazom na budúcnosť. Nielen učitelia, ale aj deti to milovali.

To isté sa snažili urobiť aj s ministerstvami budúcnosti. Chceli sme ich rozdeliť tak, aby každé ministerstvo a každý odbor v nich boli v oblasti budúcnosti povinne gramotné. Mali sme zmiešané výsledky. V niektorých krajinách to fungovalo a štátni zamestnanci rôznych špecializácií si uvedomili, že „pohľad budúcnosti“ prináša do ich každodennej práce oveľa viac zmyslu. V iných však bola rezistencia príliš silná. Ministerstvo budúcnosti bolo možno posledné z ministerstiev, ktorého kompetencie neboli napadnuté občianskou spoločnosťou. Pravdepodobne preto, že nikto presne nechápal, čo robia. Napriek tomu to bolo dobré miesto pre politikov alebo úradníkov, ktorí sa ho nechceli vzdať.

Naozaj verím, že tentokrát sme sa priblížili k nášmu pôvodnému cieľu. Tiež bolo skvelé po všetkých tých rokoch opäť získať späť náš hviezdny tím. Možno to, čo sme urobili, bude mať svoje vlastné nepredvídané dôsledky. Avšak, už tu nebudem, aby som sa s nimi nabudúce vyrovnával...

Budúcnosť Lili Raikhline

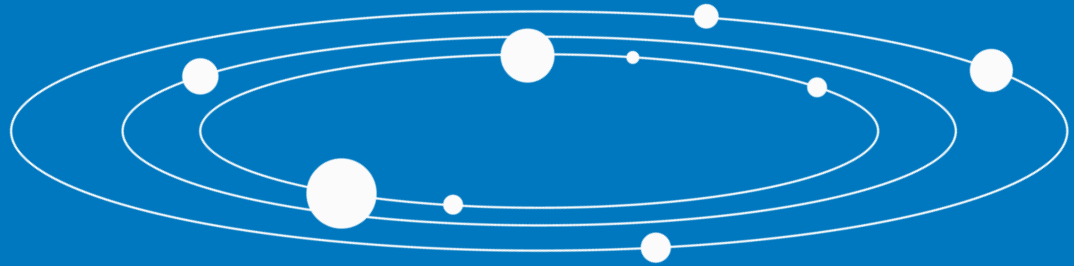
Organizácia: BrusselAvenir

20. august 2050

Po dlhej ceste som so svojimi trojčatami a manželkou späť v Bruseli. Tak ako vždy, keď po dlhej ceste dorazím na hlavnú železničnú stanicu, plačem, keď opäť vidím veľké schody. Rozplačem sa ľahko. Potom sa rozhliadnem okolo a všimnem si, že je prázdno a všetky steny stanice sú premaľované nabiele. Zvláštne... Vyjdem zo stanice, pozriem sa na oblohu a uvedomím si, že aj tú namaľovali nabiele.

Brusel už viac nespoznávam. Všade sú lietajúce biele BMW, lietajúce biele drony a lietajúce biele vlajky. Obchod Carrefour oproti stanici je zatvorený. Teraz sa volá Turfour a predáva biele jedlo balené v kovových kliečkach, pričom jedna špeciálna kliečka v tvare motýľa je určená pre biele banány. Všetci ľudia bez domova z okolia sú preč. Väčšinu budov zbúrali a nahradili inými bielymi budovami, ktoré siahajú až do neba. Ulice sú prázdne. A biele. Rýchlo si vymením zmätený pohľad so svojou partnerkou.

Nemám ani sekundu navyše. Musím zistiť, čo sa deje. Svoju manželku a trojčatá nechávam na ulici, dávam im bozk na rozlúčku a hovorím, že sa čoskoro vrátim. Ponáhľam sa. Bežím k starému parkovisku pre bicykle, ale to zmizlo. Keďže už neexistujú žiadne autobusy, električky, ani metro, som nútená vziať si e-vozidlo. Spomalí predom mnou biele lietajúce auto. Dvere sa otvoria. V aute je biely robot ako šofér a biely zápach. Mierim na Schuman. Biely robot sa na mňa podozrievavo pozerá, ale prijme objednávku. Spotená dorazím pred budovu, kde býva Khushboo. Zvoním raz, dvakrát, trikrát. Nikto neotvára. Ponáhľam sa po schodoch, pretože sa stále bojím výťahov. Khushboo nachádzam pri dverách. Je prekvapená, že ma vidí.

Opýtam sa, kde je Ellen a čo sa deje v Bruseli. Khushboo odpovedá, že Ellen sa už dávno stala predavačkou zemiakov na juhu Francúzska a že ona sa tiež chystá odísť z BruTur, aby sa k nej pridala. BruTur? Ale čo Brusel? Khushboo ma pustí dovnútra, ešte predtým sa s vystrašeným pohľadom pozrie doľava a doprava, aby skontrolovala okolie. Vysvetľuje mi, že sa objavil nový politik, ktorý v posledných voľbách sľúbil vytvoriť Brusel budúcnosti. Objavil projekt The Future is Now a kontaktoval Ellen a Khushboo s nádejou na spoluprácu pri tvorbe Bruselu budúcnosti. Khushboo bola touto víziou fascinovaná a súhlasila so stretnutím. Čoskoro však zistila, že tento politik má veľmi uzavretú víziu budúcnosti a nie je otvorený rozvíjaniu rôznorodosti, ktorú podporuje gramotnosť formovania budúcností. Khushboo dúfala, že voľby nevyhrá, no už je pri moci štyri roky a Brusel premenil na niečo ako Slessurb.

Budúcnosť Ellen Anthoni

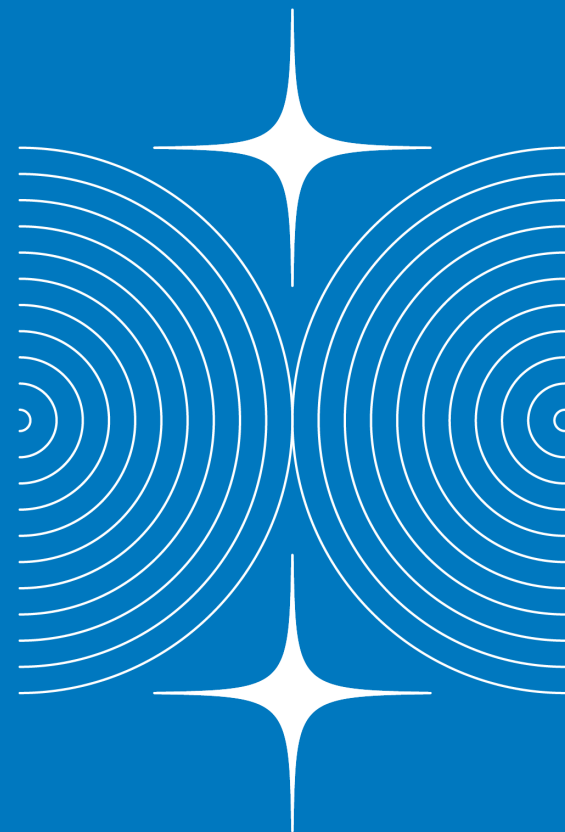
Organizácia: BrusselAvenir

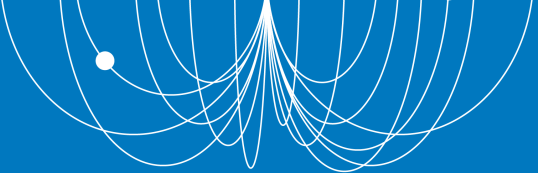
Nedeľa, 4. apríla 2050, 14:00, 45 stupňov, francúzsky vidiek.

Tlačím jedlo pre svoje 12-ročné dieťa, pre ktoré nemôžem variť kvôli jeho 28 rôznym alergiami. Zrazu sa v mysli prenesiem späť k prvej myšlienke na tlačiarne jedla, keď som pracovala na Slessurb Show v roku 2040.

To boli časy! Bol to jeden z príbehov, ktorý sme vytvorili v rámci projektu The Future is Now a kde sme spojili poznatky z rôznych oblastí a naše expertízy s organizáciami YouthWatch a Plurality University. Naše sny a ambície boli vtedy naozaj veľké.

Dať dokopy mladých ľudí v tej dobe nebolo jednoduché. Centrá pre mladých ľudí boli po kovide prázdne. Mnoho detí bolo doma deprimovaných a neustále scrollovali na TikTok - jednej z prvých čínskych sociálnych platforiem, ktorá si privlastnila myseľ celej generácie. Museli sme ich prilákať na hudbu, video, rádio a iné médiá, aby sme získali ich pozornosť a aby sme ich prinútili rozmýšľať o budúcnosti. Naše starostlivo pripravené workshopy vždy skončili ako chaotické procesy. Zdieľanie príbehov však bolo čerešničkou na torte. Účastníci boli hrdí, že svoju prácu môžu ukázať priateľom a rodine. So „Shitshow 2065“ sme dokonca vyhrali bruselskú podcastovú cenu. Naše príbehy boli začiatkom konverzácií v školách, na online platformách a dokonca aj v kolektívoch, ktoré odpovedali na „Slessurb Show 20:40“. Po rokoch tvrdej práce nás kráľ konečne pozval na stretnutie , čo bolo pre mňa a Khushboo splneným detským snom.

Ach, boli sme také šťastné, keď sme videli, že mnoho ďalších organizácií začalo využívať rôzne prístupy k budúcnosti. Bolo to vo vzduchu. Ale to, čo mnohí z nás predpovedali a čoho sa mnohí obávali, sa aj napokon stalo. Myslenie o budúcnosti sa stalo novým „dizajnovým myslením“. A futuristická fikcia sa stala novým myslením o budúcnosti. Rovnako ako Elon Musk prisahal na román *Stopárov sprievodca po galaxii (Román a rozhlasová komédia od Douglasa Adamsa (1978))*, každá politická strana a sociálne hnutie malo svoju vlastnú „sci-fi bibliu“ (niektorá bola desivejšia než iná), ktorá ich viedla pri rozhodovaní a plánovaní stratégií. Bolo to zaujímavé pre komparatívnu analýzu, ale väčšina ľudí neprekročila rámec chápania toho, čo sa dialo v ich vlastnej bubline.

Na programy priameho prepojenia mozgu s médiami sa vyčlenili veľké rozpočty. Zapájali sa do nich členovia politických hnutí už v čase, keď riziká tohto druhu manipulácie mozgu ešte neboli známe. Noví členovia strán boli zapísaní do príbehov a dostávali personalizovaný naratív riadený umelou inteligenciou, ktorý bol založený na ich zdravotnom stave, nálade a prostredí, v ktorom sa nachádzali v momente konzumácie médií. Na zhromaždeniach hnutí sa konali interaktívne holografické predstavenia, kde ste mohli strieľať na uši „deepfake podobizní“ politických oponentov. Je to trend, ktorý prežil dlho po Donaldovi Trumpovi (v minulosti mu postrelili ucho - pozn. autorky). Zážitky z futuristických fikcií dosiahli nevídané úrovne detailov a komplexnosti - od hyperrealistických simulácií po komplexné adaptívne príbehy. A hoci existovalo veľa iniciatív s dobrými úmyslami, väčšina z nich sa, bohužiaľ, stala nástrojom masovej manipulácie pre politický zisk.

Roky sme sa snažili zvyšovať povedomie o využívaní futuristickej fikcie a vyvíjali sme metódy a postupy na dekolonizáciu budúcnosti. Ale úprimne, čo sme tým dosiahli?

„Nie som hladný, mama. Zase ma svrbí celé telo.“

„Chceš radšej infúziu?“

„Áno.“

Zavediem mu infúziu a idem k svojmu šijaciemu stolu. Búrka z minulého piatku zničila ľavú stranu našej jurty, takže tento rok opravujem steny už tretíkrát.

Ručné práce sa stali nevyhnutnou činnosťou na spracovanie mojich myšlienok. Niekedy ma zarmúti, keď vidím, ako veľké organizácie prevzali prax futuristickej fikcie. Ale už som sa s tým vyrovnala. Dobrá správa je, že to sprístupnilo množstvo udržateľných riešení. So Syntheskopom, naším skenerom futuristickej fikcie, filtrujeme z príbehov regeneratívne riešenia pre Zem a spoločnosť, zhromažďujeme kolektívy okolo týchto riešení a uvádzame ich do praxe. Mnohí z nášho tímu sú bývalí účastníci nášho tímu futuristickej fikcie. Snílkovia, ktorí sa zamilovali do kolektívnej tvorby a stali sa priateľmi na celý život.

Budúcnosť Soni Turanovej

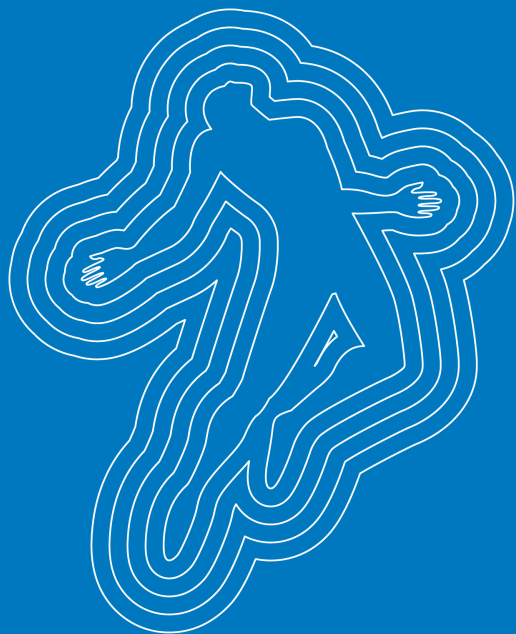
Organizácia: Youthwatch

26. 11. 2050, Dolný Ohaj, Chata Č.45

Jasný lúč slnečného svetla jemne pohladí moje viečka, keď sa posadím na posteľ. Dom je už teraz plný pokoja, keďže poslední speváci odišli okolo druhej ráno. Stále ma dojíma myšlienka, že si na moje narodeniny spomenulo toľko krásnych duší z celého sveta. Natiahnem si chrbát, zavriem oči a nechám unášať svoju myseľ späť k okamihu, keď mi všetci spievali. Jay odviedol neuveriteľnú prácu, že to všetko zorganizoval tak, aby som sa nič nedozvedela. Niektorých hostí som túžila objať, ale moje ruky sa dotkli iba vzduchu, keď sa na mňa usmievali ich holografické podoby. Adam, ktorý stále odmieta podľahnúť technológii, iba krátko zavolať. Potom, čo mamu vystrašil únik dát, sama priletela. Nechcela riskovať ďalšie technické zlyhanie.

Po spoločnom spievaní si ľudia rezervovali rôzne časové intervaly, aby so mnou strávili chvíľu osamote. Pre niekoho, kto sa zvyčajne vyhýbal oslavám svojich narodenín, bola oslava mojej päťdesiatpäťky takýmto spôsobom s takou rozmanitou a milujúcou skupinou neuveriteľne výnimočná. Pomaly otvorím oči, nechám ich privyknúť na jasné svetlo a vkĺznem do svojich topánok s kolieskami. Topánky ma so zatvorenými očami nechajú vkĺznuť do kuchyne. Prstami prejdem po dotykovom menu a vyberiem „mix na opicu.“ Stroj začne bzučať a pripravovať moju personalizovanú bylinkovú čajovú zmes. A ja sledujem, ako horúca voda steká do šálky. Pozriem sa cez malé kuchynské okno, kde sa moje kozy, Róza a Šani, spokojne pasú pri kuríne.

„Och, mala by som to vyčistiť,“ pomyslím si. Dvojité ťuknutie na dlaň a sledujem, ako sa strecha kurína zdvíha a robotické ramená začínajú svoj čistiaci režim. Nakloním sa dopredu a nasmerujem kolieskové topánky, aby ma odviezli na verandu, pričom sa obratne vyhýbajú pozostatkom včerajšej oslavy. Na verande sa usadím do hojdacieho kresla. Je darom od Jaya spred desiatich rokov. Toto kreslo sa stalo mojím symbolom pohodlia. Zhodím si topánky, opriem sa a nechám, aby ma kolísalo. Zhlboka dýcham a vychutnávam si krásu života, z ktorého som oslávila polstoročie.

Otvorím dľaň a prechádzam si narodeninové správy, ktoré som ešte nemala čas prečítať. Sú ich stovky - starí spolužiaci z univerzít, ktoré som nikdy nedokončila, kolegovia, účastníci školení, dokonca aj niekoľkí bývalí priatelia. Každú správu čítam pozorne a oči sa mi zalievajú slzami. Som taká vďačná. Taká vďačná. Ako prechádzam z jednej platformy na druhú, ostáva len jedno neprečítané upozornenie - moje e-mailly. Včera som ich nekontrolovala. Chcela som sa od nich držať ďalej. Keď konečne ťuknem na aplikáciu, objaví sa v nej zoznam správ - narodeninové želania, ponuky, pozvánky na konferencie, správy. Jedna medzi nimi však vyniká: „Pozdrav z roku 2024.“

Zastavím sa a pomaly ťuknem na predmet správy. Na mojej dlani sa začne načítavať retro dizajn. Cítim teplo, akoby tieto zabudnuté dáta niesli nejakú váhu.

„Drahé Ja,“ píše sa v nej. Oh, môj Bože! Zostanem stáť ako prikovaná. Toto nemôže byť skutočné.

Moja opica zmizne v okamihu, keď rozpoznam slová. Je to list, ktorý som napísala na konci školenia venovaného gramotnosti formovania budúcností v roku 2024. Moja príprava na neho nebola zďaleka ideálna. Myslím, že to bol Tatianin nápad, aby účastníci napísali list svojmu budúcnému ja. Všetci sme si zapísali svoje nádeje, obavy, vízie budúcnosti. Jeden chlapec, Miško, navrhol, aby sme našli online službu pre časové kapsuly a tak sme tie listy poslali do digitálneho neznáma.

A teraz, o dvadsaťpäť rokov neskôr, je tu.

Ešte stále si pamätám, ako sme boli rozvalení na koberci v ElfHube v Bratislave a zapisovali si svoje sny. Moje oči preskakujú po riadkoch a opäť sa zaplnia slzami, keď čítam slová môjho mladšieho ja. Práda som si budúcnosť, v ktorej by nás technológie neizolovali, ale pomáhali nám. Modlila som sa, aby sa príroda okolo nás nezmenila na prach. Dokonca som si predstavovala, že budem žiť v chalupe s dvoma kozami a sliepkami. Usmievam sa, aké to bolo konkrétne. Predstavovala som si, že budem mať manžela a stále budem obklopená ľuďmi v ich fyzických telách, pričom hologramy by som používala iba pre tých, ktorých by som inak nemohla vidieť. Dúfala som v zdieľané bicykle namiesto lietajúcich áut a že spoločnosť sa stane demokratickejšou a prepojenejšou aj napriek trendom, ktoré vtedy naznačovali pravý opak.

Prvýkrát preletím textom, ktorý túžim dočítať rýchlo až do konca. Potom ho čítam pomaly. Opatrne nechávam preniknúť víziu svojho mladšieho ja hlboko do svojho vnútra. Keď skončím, zízam na svoju dlaň, línie sa mi rozmazávajú cez slzy. Všetko sa splnilo. Neveriacky krútim hlavou. Všetko. Sedím otrasená váhou toho, čo tento list predstavuje. Myšlienka gramotnosti formovania budúcností nebola o predpovedaní budúcnosti, ale o jej predstavovaní a formovaní. Na školeniach sme iba pasívne nepremýšľali, čo by mohlo byť, ale aktívne sme vytvárali cesty k budúcnosti, ktoré sme chceli. Semienka, ktoré sme zasadili v roku 2024, rozkvitli do mojej súčasnej reality. Som živým dôkazom toho, že budúcnosť je to, čo si odvážime predstaviť. Sila predstavovania našich budúcností je skutočná a prepletená s podstatou môjho života. Opieram sa vo svojom kresle. Pozerám na svet, ktorý som pomohla vytvoriť a usmievam sa.

Späť k ostatným príbehom

Budúcnosť Alexandry Kurišovej

Organizácia: Youthwatch

Je rok 2050. Pozerám sa cez malé okrúhle okienko, keď sa blížíme k planéte Zem. Spomínam si, ako som si na konci projektu The Future is Now v roku 2024 sľúbila, že precestujem celý svet. Nikdy by mi ani vo sne nenapadlo, že to nebude len planéta Zem.

V rukách držím holografickú pozvánku na niečo mimoriadne: Kongres o gramotnosti formovania budúcností. Zručnosť, ktorá bola v roku 2024 na Slovensku stále v počiatočných fázach. Svet bol ešte vtedy rozdelený na krajiny. Teraz sa stala kľúčovým prvkom globálneho myslenia a plánovania.

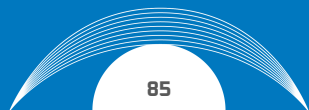
Ako sa približujeme k atmosfére Zeme, myslím na časy v roku 2021, keď sme túto zručnosť s nadšením skúmali a diskutovali o nej. Bola to nová a vzrušujúca myšlienka s potenciálom zmeniť, ako vnímame budúcnosť. Vtedy sme na Slovensku iba prekladali prvé termíny a hľadali správne slová na vysvetlenie pojmov, ktoré boli pre mnohých cudzie a neznáme. Budúcnosť bola pre mnohých z nás nehmotná. Niečo, čo sme často považovali za samozrejmosť, no väčšinou sme ju ignorovali.

Ako prechádzame atmosférou a moja loď sa blíži k prístávacej platforme v jednom z nových ekomiest, uvedomím si, že Zem je úplne iné miesto, ako keď som ju opustila. Technológie a príroda sa tu konečne harmonicky spojili. Veľké mestá, v ktorých kedysi dominovali mrakodrapy, sú teraz vertikálnymi záhradami, kde sa život prelína s udržateľnosťou. Zdroje energie sú obnoviteľné a technológie, ktoré kedysi vyžadovali veľké množstvo energie, teraz fungujú s minimálnym vplyvom na planétu. Ľudia sa naučili dlhodobo myslieť. Futures Literacy už nie je len teória, ale základ vzdelávania, plánovania a každodenného života. Deti sa učia od raného veku nielen čítať a písať, ale aj analyzovať rôzne budúce scenáre a pripravovať sa na ne. Tento prístup zmenil spôsob, akým ľudstvo rieši problémy. Vďaka nemu sme sa vyhli mnohým krízam, ktoré by inak mohli vážne ohroziť Zem a ľudstvo.

Vstupujem do kongresovej sály architektonického fenoménu, ktorý spája umenie, prírodu a technológie. Stretávam sa s ľuďmi z celého sveta, odborníkmi na gramotnosť formovania budúcností, ako aj so zástupcami planét, ktoré sme len nedávno objavili a osídlili. Diskusie na kongrese sú fascinujúce. Skúmajú, ako sa gramotnosť formovania budúcností vyvinula z konceptu určeného pre akademikov a niekoľko nadšencov na globálny nástroj, ktorý ovplyvňuje politiku, ekonomiu, ekológiu a sociálne vzťahy. Nejde len o predpovedanie trendov, ale o aktívne vytváranie rôznych budúcností a prípravu na ne. Ako kongres pokračuje, uvedomujem si, že som svedkom niečoho nesmierne významného. Gramotnosť formovania budúcností už nie je len spôsobom, ako vnímať budúcnosť, ale spôsobom, ako ju formovať. Naučili sme sa, že budúcnosť nie je niečo, čo sa jednoducho stane, ale niečo, čo môžeme aktívne ovplyvniť. V roku 2024 sme začali túto moc len chápať, ale teraz, o 26 rokov neskôr, je to naša najväčšia výhoda.

Život v roku 2050 nie je dokonalý, ale je výsledkom vedomého rozhodovania a kolektívneho úsilia. Naučili sme sa, že ak chceme vytvoriť lepší svet, musíme pristupovať k budúcnosti s otvorenou myslou, flexibilitou a ochotou prispôbiť sa zmenám. Umožnilo nám to nielen prežiť, ale aj prosperovať na planéte, ktorá je opäť plná života a nádeje.

A tak, keď sa obzriem späť do roku 2024, vidím začiatok všetkého, čo sme dosiahli. Vidím, aké dôležité bolo začať hovoriť o Futures Literacy, ktorá nás vedie do nadchádzajúcich desaťročí.

Späť k ostatným príbehom

Budúcnosť Chloé Luchs

Organizácia: Plurality University Network

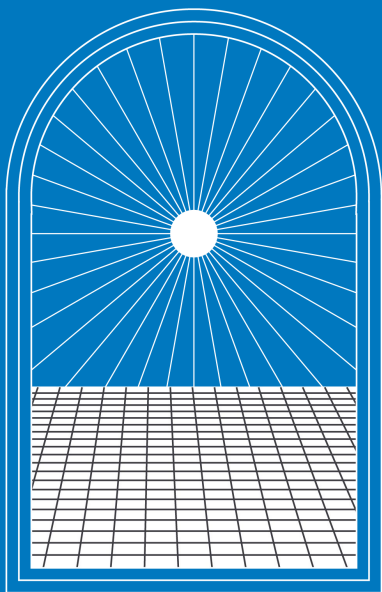

Prejdem cez dvere a do nosa mi udrie vôňa cesnaku a brokolice. A má pravdepodobne kuchársku službu. Snažím sa čo najrýchlejšie prejsť do našich priestorov, aby som sa po tomto hroznom dni komukoľvek vyhla. Hlavne tej novej rodine, ktorá sa práve nasťahovala. Sú rozkošní, ale naozaj nie som v nálade na spoločné rozhovory v lámanej angličtine. Dobré, som mrcha, no a čo?

Dnešok bol ťažký. V 365. deň súdneho procesu „Ľudia proti Svetovej vláde za ekologické zločiny planéty“ mám pocit, že sa iba točíme v kruhu. Pocit hrdosti, ktorý som cítila pred dvoma rokmi, keď medzinárodné hnutie oznámilo, že dáva dokopy tak veľkú žalobu proti 20 najväčším znečisťovateľom, ako aj proti vládam, ktoré sa rozhodli ich podporovať, sa pomaly mení na pocit úplnej beznádeje.

Vyzujem si topánky, padnem na posteľ, hlava mi bzučí. Potrebujem drink. Minulý týždeň proces získal negatívnu pozornosť potom, čo bola spoločnosť AllRound Energy odsúdená a zodpovedná za vyčistenie „100 % Tichého oceánu od plastov, odpadov a iných neekologických materiálov, ktoré môžu zaťažovať akúkoľvek formu života“ s povinnosťou „koncentrovať všetky pracovné sily na organizovanie tejto misie“, a samozrejme so zapojením „súdom pridelených vysoko kvalifikovaných vedcov, ako aj štátom pridelených pozorovateľov, aby prostredníctvom mesačnej analýzy overili pracovnú silu, ako aj obsah vody“ - a mnoho ďalších povinností týkajúcich sa našej planéty.

Mnoho našich multimilionárskych vodcov sa vydesilo. Epsilon Mush sa rozhodol vynaložiť veľa energie, aby tento prípad vyzeral ako online podvod. Teraz mizneme zo všetkých médií a prehrávame proti ďalšiemu prípadu „Ľudia proti ExCon“, v ktorom je spoločnosť „zodpovedná za odstránenie akýchkoľvek stôp pesticídov z planéty a za rozvoj nových organických poľnohospodárskych inovácií v tom istom roku 2050.“ Už si ani nie som istá, či je ešte verejná mienka na našej strane aj napriek všetkým hrôzám, ktoré minulý rok väčšina ľudí zažila a bola ich svedkami: zemetrasenia, požiare, suchá, povodne. My, ľudia, sme naozaj hlúpy druh s pamäťou, akú majú zlaté rybky. Dokonca aj vrany sa dokážu použiť z udalostí viac než my...

Môj telefón pípne. Dostala som správu z neznámeho čísla na mojej šifrovanej aplikácii:

„Ahoj, sledujeme, čo robíte, a chceli sme vám len povedať, že naša organizácia stojí pri vás. Urobíme všetko, čo je v našich silách, aby sme zabezpečili, že tento súdny proces prebehne a že všetky odsúdené strany budú niešť zodpovednosť. Buďte silní. CFPP.“

CFPP (Kolektív za planétu bez znečistenia) je veľmi dobre organizované a rastúce medzinárodné hnutie, ktoré tvoria hackeri, aktivisti, experti a občania. Prakticky všetci ľudia, ktorí chcú obnoviť planétu na obývateľný ekosystém. Sú známi tým, že používajú všetky druhy metód - konvenčné, nekonvenčné, legálne i nelegálne - na zničenie akýchkoľvek činností, ktoré nie sú priateľské k planéte, a to za každú cenu.

Pípla mi ďalšia správa:

„Mimochodom, možno si nás nepamätáš, ale zúčastnili sme sa školenia gramotnosti formovania budúcností, ktoré sa pred mnohými rokmi konalo vo Francúzsku. Skupina zostala v kontakte a posledných 25 rokov pracujeme na budovaní tejto siete. Sledujeme, čo robíš. Stojíme pri tebe. S pozdravom.“

Sadla som si a znova som si obula topánky.

Späť k ostatným príbehom

Budúcnosť Khushboo Balwani

Organizácia: BrusselAvenir

9. november 2050, Psiloritis, Kréta, 9:30 hod. ráno

Dorazím pred gigantickú sochu starého obyvateľa Kréty. Vrch sochy je vyrobený zo zlata, striebra a bronzu. Socha sa leskne a pevne stojí. Jej váhu drží pravá noha, ktorá je vyrobená z terakoty a pomaly praská a rozpadáva sa. Uvedomujem si, že moje oči sú zaliate slzami. Nie je táto mýtická postava metaforou pre stav súčasného sveta?

Pri výstupe na vrchol miestnej hory som dnes ráno bola svedkom devastácie spôsobenej klimatickou krízou. Požiare, ktoré sú už bežným javom, premenili naše lesy na cintoríny. Elektrické siete v Európe zlyhávajú a výpadky elektriny sa stali súčasťou našich životov. Zrazu si nemôžem pomôcť, ale spomínam si na chaos z júla 2041, keď internetová infraštruktúra zmizla pod slanou vodou a vzácne zeminy potrebné na udržanie hardvérovej siete sa stali nedostupnými. Niet divu, že to spôsobilo a rozšírilo strach, zmiznutie bežných orientačných bodov a zmätok. Nakoniec išlo o kolaps nielen ekologických, ale aj ľudských systémov.

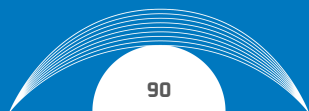
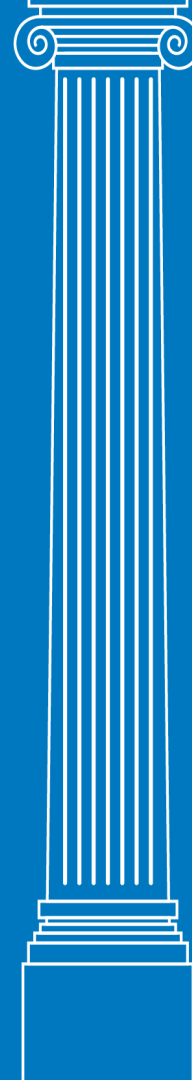
Dúfala som, že sa dnes budem venovať meditácii a tichu, ale môj mozog neprestáva premýšľať. Ako vyhrám výzvu zostať ticho v hre FuturesStrike? Hra má popularitu ako kedysi Pokémoni. Má dvoch hráčov - človeka a dušu. Človek musí chytiť dušu a dopraviť ju na určené miesto. Počas cesty prichádzajú rôzne špekulatívne podnety o budúcnosti. Duša začne rozprávať príbeh o budúcnosti, ktorý končí otázkou. Človek musí počúvať, neprerušovať, neklásť otázky a neodpovedať. Znie to ľahko, však? Ale za posledné dva roky, odkedy hra vznikla, v nej vyhralo iba sedem ľudí. Moja dcéra Kalki je jednou z nich a zvyšných šesť výhercov je tiež z jej generácie. No, oni sú dobrí v boji proti zahltenosti názormi. Moja generácia a tá nasledujúca tento boj už prehrali.

Niektorí hovoria, že hra vznikla ako reakcia na fakt, že budúcnosť sa začala komercializovať. Predstavovanie budúcnosti sa zmenilo na trend a boj názorov - od participatívnych prístupov až po korporátne ovládanie príbehov o budúcnosti. Premýšľam, či za to nie sme trochu zodpovední aj my.

Nevedomky siahnem do vrečka a dotknem sa telefónu. Hovorí: „Ahoj, si na trojdňovej ceste meditácie a ticha. Si si istá, že ma chceš aktivovať? Tvoja rodina, priatelia a kolegovia sa to dozvedia.“ Moja sila vôle je aj tak zničená všetkými myšlienkami, ktoré mi od rána víria hlavou. Odpoviem telefónu: „Prosím, aktivuj sa iba v hlasovom režime a inkognito.“ V telefóne mi začne pípať prúd správ, ktoré sú pripravené na prehrávanie:

Mama: „Khushboo, čo máš v pláne? Máš narodeniny dnes alebo zajtra? Dnes ráno som v Šivovom chráme konečne videla svoje “Bhavishya” (proroctvo) napísané na tráve. Mohla som ho vidieť len ja, ale keď som požiadala Hemu, aby ho prečítala, nič nevidela. Hovorila som ti to už minule, ale neverila si mi. Pomaly všetci dostávajú proroctvá od bohov v rôznych chrámoch. Môžeš prísť do Indie? Čím skôr, tým lepšie...”

Fotospomienka: Fotografia urobená 19. decembra 2025 v Bruseli v Belgicku niekde blízko námestia Saint Catherine. Na fotke sú Ellen, Lilia, Ilya a ty. V pozadí je stena v modrej farbe vesmíru s logom „Späť do budúcnosti“. Všetci sa na fotke usmievate. „Pauza!” poviem telefónu. Hneď som vedela, že to bol deň spustenia projektu Bruselský dom budúcnosti.

Po dokončení projektu The Future is Now sme s Ellen vedeli, že oblasť budúcností musí mať fyzické zastúpenie v meste. Počas nasledujúcich troch rokov sa tento priestor stal obľúbeným miestom pre Bruselčanov, kde sa stretávali, diskutovali o budúcnosti a zažívali pohlcujúce výstavy, ktoré ľudí preniesli do svetov roku 2050, 2060 a raz sme dokonca urobili výpravu do roku 2108. Prvýkrát sa nám podarilo privítať pod jednou strechou rozmanité publikum (vek, pohlavie, kultúry, pôvod) a predstavovať si rôzne budúcnosti. Najdôležitejšie však bolo, že sme do našich každodenných životov vrátili zábavu a smiech.

Lilia a Ilya a mladí ľudia, ktorí nás stretli vďaka projektu The Future is Now podporeného z Erasmus+, zohrali dôležitú úlohu pri koncepcii a riadení tohto priestoru. Neskôr, keď v roku 2029 vyhrala voľby extrémna pravica, financovanie priestoru skončilo. Ilya a Lilia však pokračovali v misii a vďaka najúspešnejšej crowdfundingovej kampani v Belgicku otvorili virtuálny priestor Bruselský dom budúcnosti. Ellen a ja sme v tom roku odišli do dôchodku, no nie úplne z práce - ale z BrusselAVenir. Virtuálny priestor sa stal veľmi populárny a trochu aj návykový. Dokonca bol obľúbenejší než sociálna platforma TikTok, čo nebolo niečo, na čo by sme boli nutne hrdí.

Dev: „Mami, všetko najlepšie k narodeninám! Chýbaš mi, naše dieťa sa narodilo dnes ráno o 4:07 hod. Nemáš predstavu, ako ma teší, že má narodeniny v ten istý deň ako ty, a dokonca sa ti podobá, haha! Nemôžem sa dočkať, až ťa o tri dni uvidím na „ich“ krstínách. Lúbim ťa.“

Pozriem sa na jasnú modrú oblohu, začnem sa usmievať a cítim obrovskú radosť. Nemôžem si pomôcť, ale premýšľam, ako Dev použil „oni“ pre svoje novonarodené dieťa. Teraz je atribúcia pohlavia niečo, čo sa stane neskôr v živote dieťaťa, vyberú si a samozrejme sa môže zmeniť a zostane to fluidné.

E-mail: Vaša prednáška „Unschooling ako cesta vpred“ má dnes milión videní. *(Ide o prístup k vzdelávaniu, ktorý kladie dôraz na učenie sa mimo tradičných školských štruktúr, pričom deti si volia, čo a ako sa učia, na základe svojich záujmov a prirodzenej zvedavosti. Tento prístup podporuje autonómnosť.)*

Požiadam telefón, aby sa na chvíľu zastavil, aby som si mohla zaspomínať na minulosť. Výchova detí v 30. rokoch 21. storočia sa stala veľmi desivou. Vzdelávací systém nedával zmysel v kontexte doby, v ktorej sme žili. V roku 2031, keď mal Dev 11 rokov a Kalki 8, som mala pocit, že deti boli tlačene k tomu, aby sa stali dokonalými a uhladenými nástrojmi. Keďže informácie boli všade, často sa mylne považovali za poznanie. Všetko sa stalo banálne. Nastala skutočná kríza autentickosti. Deti mali problém robiť chyby viac ako kedykoľvek predtým. Bolo desivé vidieť, akou nedôverčivou spoločnosťou sme sa stali. Vybrali sme si cestu „unschoolingu“ a mali sme šťastie, že sme to mohli robiť tu na Kréte. Ale je to skutočná náhrada za vzdelávací systém? Mám pochybnosti. Možno je to téma na ďalšiu prednášku.

Začínam pociťovať nepokoj. Okolo zápästia cítim niečo zvláštne a uvedomujem si, že je to kvôli hodinkám, ktoré mám na ruke. Prvýkrát v živote mám hodinky. Nedávno som mala pocit, že strácam pojem o čase, čo mi aj tak nikdy nešlo. A už je 11 hodín! Za 10 minút musím byť v Labyrinte. Labyrint, socio-mýticko-duchovný kolektív, vznikol pred piatimi rokmi počas kruhu stretnutí o viere. Niektoré klebety na ostrove hovoria, že oživujeme staroveké náboženstvo. Iné tvrdia, že vládu preberá indický kult...

No, nemôžem im to vyčítať, pretože je nás veľa a sme záhadní. Stretávame sa, premýšľame, rozprávame príbehy o budúcnosti, učíme sa, ako sa starať o stromy a vysádzame ich počas našich narodenín. Na svoje narodeniny som si vybrala figovník.

Späť k ostatným príbehom

ZÁVER

Kolektívna tvorba príbehov o budúcnosti sa ukázala ako skvelý spôsob, ako priblížiť gramotnosť formovania budúcností mladým ľuďom. Spájanie predstavivosti, kolektívneho tvorenia a kritického myslenia pri skúmaní možných budúcností bolo pre účastníkov nielen inšpiratívne, ale aj zábavné. Pomohlo to rozvíjať ich zručnosti a vytvorilo priestor na hlboké myšlienky a diskusie o spoločenských otázkach. Príbehy, ktoré vznikli, môžu slúžiť ako východisko pre ďalšie úvahy o budúcnosti. Projekt prinášal nielen vzdelávacie aktivity pre mladých ľudí. Pomáhal aj tomu, aby boli vypočuté ich hlasy a aby výstupmi prispel k rozmanitosti predstáv o budúcnosti v spoločnosti.

„Táto skúsenosť upevnila moje presvedčenie, že sa nemôžeme spoliehať na konkrétne scenáre budúcnosti. Školenie zdôraznilo, že sa môže stať čokoľvek a okolnosti sa môžu rýchlo zmeniť. Preto sa sústredím na prítomnosť a snažím sa konať tak, aby som čo najlepšie pozitívne ovplyvnil budúcnosť.“ — účastník školenia, Paríž, Francúzsko

„Premýšľanie o budúcnosti s viacerými a inými ľuďmi ma priviedlo k úvahe, ako málo je k tomu vedená naša generácia. Vyrastali sme v čase „po konci dejín“ a jednoducho nám bolo povedané, že pre nás neexistuje budúcnosť. Bolo zaujímavé a nádejné hovoriť s ľuďmi a spoločne nachádzať nové perspektívy.“ — účastník školenia, Paríž, Francúzsko

„Bavilo ma premýšľať a počúvať ostatných, aby som pochopila, čo považujeme za najdôležitejšie témy budúcnosti. Mali sme možnosť počuť scenáre s potenciálne pozitívnym výsledkom, čo nám dodalo nádej, že takýto výsledok je naozaj možný.“

— účastníčka školenia, Bratislava, Slovensko

„Tréning Futures Literacy ma motivoval pokračovať v mojej práci. Videla som, ako mladí ľudia premýšľajú o budúcnosti a aké rôzne vízie a scenáre majú. Nebojím sa premýšľať o budúcnosti, ani pokračovať v aktivitách, ktoré ju využívajú. Mladí ľudia sú úžasní a som vďačná, že sme spolu reflektovali rôzne budúcnosti.“

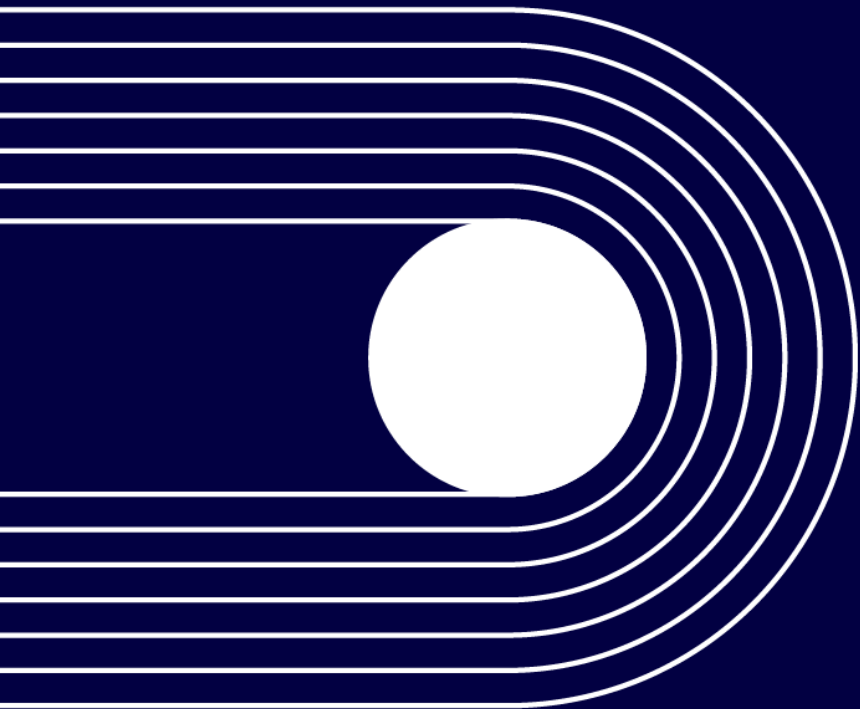
— účastníčka školenia, Poprad, Slovensko

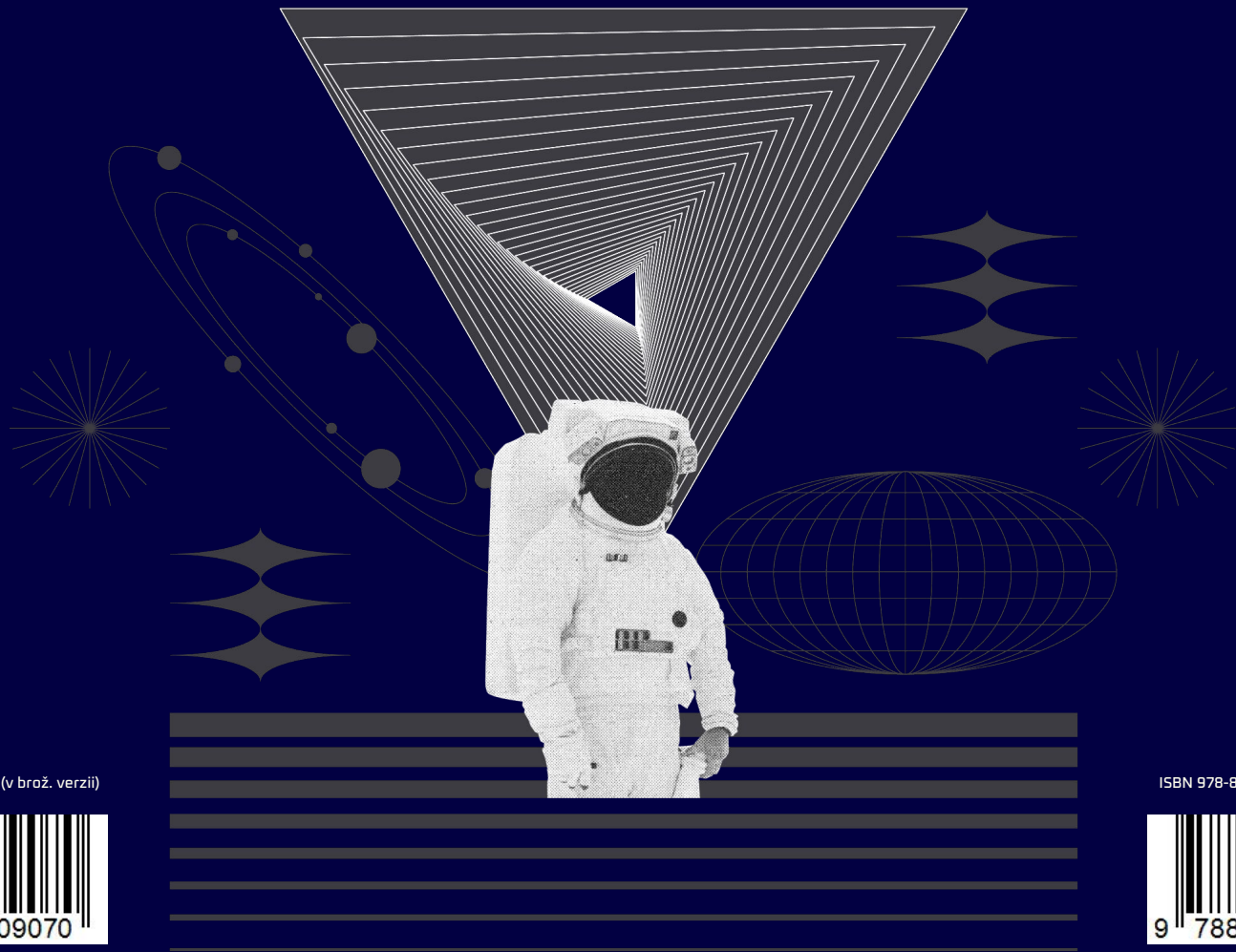
Bolo to prvýkrát, čo som si predstavoval seba konkrétne v budúcnosti. Pomáha mi to lepšie pochopiť, kam chcem smerovať.“

— účastník školenia, Brusel, Belgicko

„Premýšľanie o budúcnosti Bruselu zmenilo môj vzťah k nemu. Mám väčšiu nádej a cítim k mestu väčšiu náklonnosť.“

— účastník školenia, Brusel, Belgicko

ISBN 978-80-69109-07-0 (v brož. verzii)

ISBN 978-80-69109-08-7 (v .pdf verzii)

